Pedagógiai Program

„Hozzon a gyermeknek mindenki amit tud:

játékot, zenét, örömet. De hogy mit fogad

el: azt bízzuk rá. Csak az a lelki táplálék

válik javára, amit maga is kíván."

(Kodály Zoltán)

LEGITIMÁCIÓ

Intézmény OM azonosítója: 202805	Készítette: ..... Pungorné Odor Réka óvodaigazgató
Legitimációs eljárás – Az érvényességet igazoló aláírások:	
..... Szülői Közösség elnöke	..... Nevelőtestület nevében
Véleménynyilvánító: ..... fenntartó	
.ikt.szám: 202805001/0079-1/2026 óvodaigazgatói határozattal jóváhagyta: ..... Pungorné Odor Réka óvodaigazgató Ph.	
Hatályos: 2026.09.01-2027.08.31.	
A dokumentum jellege: Nyilvános	

Tartalomjegyzék

Bevezető.....5

Pedagógiai programunk jogszabályi háttere.....7

1.Helyzetelemzés.....8

Intézményi adatok.....8

1.1.Küldetésnyilatkozat.....9

1.2.Az óvoda helye a településen 10

1.3.Értékeink – Pedagógiai programunk alapelvei.....10

1.4.Óvodánk nevelési céljai ..... .11

2.Gyermekkép, óvodakép 13

2.1. Gyermekkép.....13

2.2. Óvodakoncepció 14

2.3. Az óvodai nevelés rendszerének rövid felvázolása.....15

3. Az óvodai nevelés feladatai 16

3.1. Óvodánk nevelési feladatai 16

3.1.1. Az egészséges életmód alakítása.....16

3.1.2.Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....17

3.1.3.Az anyanyelvi,az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....18

3.2.Az egészséges életmód alakítása.....19

3.2.1.Feladataink.....20

3.2.2. A fejlődés eredménye az óvodáskor végére.....25

3.3. Az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....25

3.3.1. Feladatok.....26

3.3.2.A fejlődés eredménye az óvodáskor végére.....31

3.4. Az anyanyelvi-értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása 32

3.4.1.Az értelmi fejlesztés, nevelés célja....32
3.4.2.Feladatok....32
3.4.3.Tartalom....33
3.4.4.Anyanyelvi nevelés, kommunikáció....34
3.4.5.Az anyanyelvi nevelés célja....34
3.4.6. Feladatok....34
3.4.7.Tevékenységek....35
3.4.8.Fejlesztés a nevelés kereteinek és tevékenységformáinak megfelelően....36
3.5.Sajátos nevelési igényű, eltérő fejlődési menetű és szociálisan hátrányos helyzetben lévő gyermekek fejlesztése....39
4.Az óvodai élet megszervezésének elvei....43
4.1. Személyi feltételek....43
4.2. Tárgyi feltételek....44
4.2.1.A környezet esztétikája.... 44
4.3.Az óvodai élet megszervezése....45
4.4.Nyári élet....49
4.5. Társadalmi ünnepek....51
4.6.Óvodánk hagyományos ünnepei....52
4.7.Szociális hátránykompenzálás....53
4.8.Az óvoda kapcsolatai....55
4.9.Az óvoda szolgáltatásai....60
4.10.Nevelőmunkánk adatkezelése....61
5. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai....63
5.1.Játék....63
5.1.1.Feladatok....63
5.1.2.A fejlődés eredménye az óvodáskor végére....67

5.2. Verselés, mesélés.....68

5.2.1. Feladatok.....69

5.2.2. A fejlődés eredménye az óvodáskor végére.....71

5.2.3. A terület kapcsolata más nevelési feladatokkal.....72

5.3.Ének,zene,énekes játék, gyermektánc.....72

5.3.1.Feladatok.....73

5.3.2.A fejlődés eredménye az óvodáskor végére.....76

5.3.3.A terület kapcsolata más nevelési területekkel.....77

5.4.Rajzolás,festés,mintázás, kézimunka.....78

5.4.1.Feladatok.....78

5.4.2.A fejlődés eredménye az óvodáskor végére 81

5.4.3. A terület kapcsolata más nevelési területekkel.....82

5.5.Mozgás.....83

5.5.1.Feladatok.....84

5.5.2.A fejlődés eredménye az óvodáskor végére.....87

5.5.3.A terület kapcsolata más nevelési területekkel.....87

5.6.A külső világ tevékeny megismerése.....88

5.6.1.Feladatok.....88

5.6.2.A fejlődés eredménye az óvodáskor végére.....93

5.6.3. A terület kapcsolata más nevelési területekkel.....94

5.7.Munka jellegű tevékenységek.....95

5.7.1. Feladatok.....95

5.7.2. Munkafajták.....95

5.7.3.Tevékenységek.....96

5.7.4.A fejlődés főbb állomásai.....98

5.7.5.A terület kapcsolata más nevelési feladatokkal.....100

5.8.A tevékenységekben megnyilvánuló tanulás.....101

5.8.1.Feladatok.....102

5.8.2.A tanulás megszervezése.....104

6.A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére.....105

6.1.Az iskolai alkalmasság.....106

7.Az óvodába lépés feltételei.....107

8.Gyermekvédelmi feladatok.....107

Felhasznált irodalom..... 112

Bevezető

A pedagógiai program, amelyet Ön most a kezében tart, az Uraiújfalui Bezerédj Amália Óvoda korábbi Pedagógiai Programjának felhasználásával, az intézmény nevelőtestületének aktív együttműködésével született meg. Figyelembe veszi az óvodai nevelés országos alapprogramjának rendelkezéseit, melyek szakmai és jogi garanciát jelentenek arra, hogy az óvodák pedagógiai programjai egységes alapelvekre és keretekre épüljenek. Az Alapprogram elsősorban az óvodai nevelőmunkában annak a tevékenységközpontú szemléletnek a megerősítése, amely támogatja a gyermek egészséges fejlődését, hátrányainak csökkentését, tehetségének kibontakoztatását és egyéni adottságait is figyelembe véve azoknak a képességeknek a folyamatos kialakítását, amelyek segítik őt az iskolai életre való felkészülésben. Intézményünk pedagógiai munkáját az egyéni bánásmódra való törekvés, a gyermekek elfogadása, a bizalom, a szeretet, az empátia, az életkornak megfelelő követelmények támasztása, a gyermekek fejlődését biztosító sokoldalú tapasztalatnyújtás jellemzi. Azt valljuk, hogy az óvoda nevelőmunkája a családdal együtt vállalt közös felelősség, tiszteletben tartva a gyermekek, a szülők, és a munkatársak egyéni méltóságát és jogait, melynek a gyermek teljes emberré formálását kell szolgálnia.

Építettünk az elért hagyományainkra, elért eredményeinkre, számba vettük a lehetőségeinket, hogy megfeleljünk a kor változó követelményeinek, megújítsuk a tartalmi munkánkat.

Célunk volt, hogy az intézmény helyi sajátosságait, szokásait , egyéni arculatát még jobban kidomborítsuk, közben megőrizzük és tiszteletben tartsuk az óvodapedagógusok módszertani szabadságát.

A program általános irányelveket, alapelveket fogalmaz meg, melyek betartása az óvodában dolgozó valamennyi pedagógus és nem pedagógus alkalmazott számára kötelező érvényű.

Partnerközpontú, a nevelés és oktatás színvonalát folyamatosan fejlesztő nevelésre törekszünk. Abban bízunk, hogy az óvodánkba járó gyermekek kellemes, derűs éveket töltenek el itt, és biztos alapokon nyugvó ismeretekkel, képességekkel kezdik el iskolás éveiket.

Pedagógiai programunk jogszabályi háttere

- Az óvoda hatályos Alapító okirata/Szakmai alapdokumentum
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- 26/1997.(IX.3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- 277/1997. (XII.22.) Korm.rendelet a pedagógus továbbképzésről, a pedagógus szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben résztvevők juttatásairól és kedvezményeiről
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 229/2012. (VIII.28.) Korm.rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (III.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 363/2012. (XII.17.) Korm.rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 275/2019. (XI.21.) Korm.rendelet az óvodába járással és tankötelezettséggel kapcsolatos egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról
- Nevelőtestületi határozatok
- 2011. évi CXII. 5. § (1) a) pontja (Infotv.) az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- Uraiújfalu község Önkormányzati rendelete a fizetendő térítési díjakról
- Uraiújfalui Bezerédj Amália Óvoda Szervezeti és Működési Szabályzata és mellékletei

1.Helyzetelemzés

Intézményi adatok

Alapító okirat kelte, száma: 2024.01.01.

Okirat azonosítója: Ufa/ 823-3/ 2023.

Az intézmény alapításának időpontja: 2013.09.01.

Az óvoda alapító és fenntartó szerve: Uraiújfalu Községi Önkormányzat

Székhelye: 9651 Uraiújfalu, Szentivánfa u.46.

Felügyeleti szerve: Uraiújfalu Községi Önkormányzat Képviselő-testülete

Székhelye: 9651 Uraiújfalu, Szentivánfa u.46.

Az intézmény megnevezése: Uraiújfalui Bezerédj Amália Óvoda

Székhelye: 9651 Uraiújfalu, Szentivánfa u.1.

Óvodai csoportok száma: 2

Óvodapedagógusok száma: 4fő

Nevelőmunkát segítők száma: 2 fő

Férőhelyek száma: 50 fő

Az intézmény OM azonosítója: 202805

A költségvetési szerv törzsszáma: 823621

A köznevelési intézmény típusa: óvoda

Alapfeladatának jogszabály szerinti megnevezése: óvodai nevelés és a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése

Gazdálkodásával összefüggő jogosítványok: pénzügyi-gazdálkodási feladatait Uraiújfalui Közös Önkormányzati Hivatal végzi

Az intézmény vezetője: az óvodaigazgató

Az intézmény alaptevékenysége:

- Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
- Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
- Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai
- Gyermekétkeztetés köznevelési intézményben
- Munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben

1.1. Küldetésnyilatkozat

- Számunkra a legfontosabb, hogy a gyermek érezze jól magát a derűs óvodai légkörben, amely türelmes gondoskodást, érzelmi biztonságot és szeretetet nyújt.

- Vállaljuk, hogy életkorának, egyéni fejlettségének megfelelően fejlesztjük.

- Felelősek vagyunk, hogy gyermekeink az óvodáskor végére önállóvá váljanak, legyenek képesek a következő fejlettségi fok követelményeinek teljes mértékben megfelelni.

- Törekvésünk az, hogy az óvodai nevelés a családi nevelés kiegészítője legyen a gyermek 3 éves korától az iskolába lépésig.

- Célunk, hogy a gyermeki közösségben a gyermekek sokféle tevékenységet végezhessenek, olyat amely életkoruknak és fejlettségüknek megfelelő, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető szabad játékra.

- Fontos számunkra a népi kultúra ápolása, az örök emberi értékek közvetítése, a természet ismeretére, szeretetére, védelmére nevelés.

1.2. Óvodánk helye a településen

Óvodánk Uraiújfalu központjában, közlekedés szempontjából jól megközelíthető helyen található.

A kívül, belül felújított épületben valósítjuk meg óvodai nevelésünk célkitűzéseit.

Tárgyi eszközeinket és felszereléseinket folyamatosan bővítjük, korszerűsítjük.

A nevelőtestület sokéves szakmai tapasztalattal, önképzéssel igyekszik megfelelni a mai kor társadalmi és szakmai kihívásainak.

Nyitottak vagyunk a partneri elvárások iránt, de munkánkat a szakmaiság és a gyermekek mindenekfelett álló érdekét szolgáló szempontok határozzák meg.

A gyermekcsoportok vegyes életkorúak, melyben minden korosztály megtalálható (3 -7 éves korig), azonban a nagycsoportos életkorú gyermekeket lehetőség szerint próbáljuk egy óvodai csoportban elhelyezni, a megfelelő iskolai előkészítés érdekében.

Pedagógiai programunkat az óvodai nevelés országos alapprogramjában foglaltakkal összhangban állítottuk össze.

1.3. Pedagógiai programunk alapelvei

- A gyermeket különleges védelem illeti meg, úgy a társadalom, a család, mint az óvoda részéről egyaránt.
- Nevelőmunkánk során nagy fontosságot tulajdonítunk a gyermeki jogok biztosításának, a gyermek tiszteletének, elfogadásának.

- Derűs, szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó légkört szeretnénk biztosítani a neveléshez.

- A humanisztikus szemlélet érvényesül nevelőmunkánkban, ezáltal valósul meg az emberi-gyermeki méltóság tisztelete s az egyén sokoldalú, harmonikus és szabad fejlődése, az emberi személyiség teljes kibontakoztatása.

- Az óvodai nevelés sajátos eszközeivel törekszünk az esélyegyenlőség biztosítására, a hozott hátrányok kompenzálására.

- A hátrányos megkülönböztetés tilalmának tiszteletben tartása pedagógiánk fő elvárása.

- Az óvoda kialakult pedagógiai értékeinek megőrzése.

- Az óvoda inkluzív szemlélettel, gyermekközpontú nevelési attitűddel, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést.

- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége – az óvodai nevelésnek csak kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepe van.

1.4 Óvodánk nevelési célja

- Fontosnak tartjuk a család megismerését, csak az óvoda-család közötti szoros kapcsolat kialakításával biztosítható a nevelés eredményessége. Az óvónő viselkedési kultúrája, életvitele, szakmai műveltsége, nevelői magatartása legyen modell úgy a családi nevelés, mint a gyermekek számára! Nevelőmunkáját hassa át a gyermeki személyiség tiszteletben tartása, a szereteten alapuló magatartás és a nagyfokú tolerancia.

- A helyes életmód alakítás során a gyermekek testi edzésére, a helyes testtartás kialakítására a helyi lehetőségek kihasználásával is hangsúlyt kívánunk fektetni. (Tornatermi lehetőségek, lúdtalptorna, gerinctorna, mindennapos testnevelés, úszás)

- Az esztétikai nevelés terén minél több tapasztalathoz, élményhez próbáljuk juttatni a kisgyermekeket. **(Pl. bábszínház, kirándulások, kézműves tevékenységek stb.)**

- A környező világ, a természet megismertetését aktívan képzeljük el. (Gyermekeink aktívan tevékenykednek pl. óvodánk kertjében, kirándulások óvodánk közelében, esetenként falubusszal, stb.

- A sajátos nevelési igényű gyermekeknél az egyéni képességeikből, mentális szociális különbségekből adódó hátrányok mind differenciáltabb felismerése és kezelése. Az egyéni hátránykompenzáció, a célirányos fejlesztés segítése, inkluzív pedagógia megvalósítása speciálisan képzett szakemberek igénybevételével.

Kiemelt nevelési célkitűzéseink

- Néphagyományőrzés és vele szorosan összefüggésben az ének, zene, néptánc fontosságának kiemelése.
    - Célunk a népi hagyományok beépítése a napi tevékenységekbe, ezáltal a gyermekeink játékosan, tevékenyen megismerik, megszeretik, s reméljük a későbbiekben tovább örökítik a népi kultúrát.

- A külső világ tevékeny megismerése során a gyermekekben szeretnénk pozitív érzelmi viszonyt kialakítani az őket körülvevő természet, környezet iránt. Esztétikus csoportszobák, óvodakert kialakításával szeretnénk felébreszteni a gyermekekben ezt a pozitív érzelmi viszonyt. Nagy fontosságot tulajdonítunk a környezeti nevelésnek, melynek során olyan tapasztalatok birtokába juttatjuk a gyermekeket, melyek a környezetben való, életkoruknak megfelelő biztos eligazodáshoz szükségesek.

    - Ismerjék meg szülőföldjüket, az ott élő embereket, a hazai tájat, az erdő-mező virágait, növényeit, állatait, a népi hagyományokat, a helyi szokásokat, a tárgyi kultúra értékeit. Tanulják meg ezek szeretetét, védelmét.

Mindezek a tevékenységek, úgymint a néphagyományőrzés területei, a szülőföld, a szűkebb környezet megismertetése, megszerettetése, védelme összekapcsolódva az óvodában hagyománnyá vált ünnepélyekkel – elősegítik a gyermekekben **a hazaszeretet érzésének kialakítását, a szülőföldhöz való ragaszkodást is.**

„A gyermek lelke olyan, mint a tükör, mely váltakozva fordul új és új irányba s fényt keres, napok, holdak, csillagok, vagy pislogó gyertyák fényét, mit önmagáról visszatükrözhessen."

/Wass Albert/

2. Gyermekkép, óvodakép

2.1. Gyermekképünk

- A gyermekképünk kialakításánál abból a tényből indulunk ki, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.
- A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások - beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is - együttesen határozzák meg. E tényezők hatásainak következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.
- Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, önmagához képest fejlődjön, és meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.
- A legfontosabb, hogy a gyermek érezze jól magát a derűs óvodai légkörben, amely türelmes gondoskodást, érzelmi biztonságot és szeretetet nyújt.

- Az óvodás évek nyújtsanak pozitív élményt számára. Testi, lelki és szellemi egészség jellemezze. Legyen érzelmileg kiegyensúlyozott, harmonikusan fejlett, gyors és dinamikus.
- Az óvónőkkel és társaival tudjon meghitt, bensőséges kapcsolatot kialakítani - olyat, ami komoly érzelmeken alapszik.
- Vegye át környezetének derűs, megértő életszemléletét. Tudjon nevetni és szeretetet elfogadni, másoknak szeretetet adni. Segítőkészség, barátságosság, kedvesség, nyíltszívűség jellemezze. Tisztelje a felnőtteket és társait.
- Élvezze a játék adta örömteli perceket. Legyen vidám, felszabadult, boldog.
- Életkorának, egyéni fejlettségének megfelelően legyen nyílt, érdeklődő. Lássa meg, fedezze fel az őt körülvevő világ, a természet állandó változásait, átalakulásait. Vágyjon környezetének mind tökéletesebb megismerésére. Tevékenységeire legyen jellemző az aktivitás és a kreativitás.
- Környezetében igényelje a rendet és tisztaságot.
- Vágyjon szépre és a jóra.
- Becsülje meg mások és saját maga által elvégzett munkát.
- Érzéseit, élményeit, gondjait szívesen mesélje el, ossza meg másokkal.
- Az óvodáskor végére váljon önállóvá, legyen képes a következő fejlettségi fok által támasztott követelményeknek teljes mértékben megfelelni.

2.2. Óvodakoncepció

Óvodakoncepciónk megfogalmazásakor az alábbiakat tartjuk szem előtt:

- A gyermeki személyiséget övezze tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés és bizalom.
- A nevelés folyamatában segítjük a gyermeki személyiségfejlődést, a gyermek egyéni készségeinek, képességeinek minél teljesebb kibontakoztatását. Ebben folyamatosan a legmesszebb menőkig figyelembe vesszük az életkori és egyéni sajátosságokat testi, értelmi, érzelmi és szociális téren egyaránt.
- A gyermek a szülőé! Törekvésünk az, hogy az óvodai nevelés a családi nevelés kiegészítője legyen a gyermek óvodába kerülésétől az iskolába lépésig.

- Az óvodában meleg, érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkört alakítunk ki, melyben a ránk bízott gyermekek testileg és lelkileg egészségesekké válnak. Legyenek gyermekeink nyitottak, bízzanak önmagukban és másokban. Becsüljék önmagukat és másokat.
- Célunk, hogy az óvodai közösségben a gyermekek sokféle és sokszínű tevékenységet végezhessenek, olyat, amely életkoruknak és fejlettségüknek megfelelő, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető szabad játékra.
- A kisgyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez fontosnak tartjuk olyan személyi és tárgyi környezet létrehozását, amely érzelmi biztonságot nyújt, megfelelően ingerdús, szabad játékot és spontán utánzást tesz lehetővé, mintát ad a környezettudatos szemlélet és magatartás megalapozásához.
- Nevelőmunkánk alapjának a gyermekek megismerését tekintjük. Csak a gyermekek kellő megismerése után tudjuk biztosítani az egyéni ütemben történő fejlesztést.

➢ Fontosnak tartjuk, hogy a szülői házzal a kapcsolatunk szoros legyen. Az otthoni szokásokra építve alakítjuk ki a csoportszokásokat, csoporthagyományokat.
➢ Támogatjuk a nemzetiségi és a migrációs családok gyermekeinek önazonosságát, segítjük a multikulturális és társadalmi integrációt és identitást.

„Az a feladatunk, hogy a gyermek környezetében olyan hatást fejtsünk ki, hogy egészen a gondolatokba és érzületekbe menően a jót, az igazat, a szépet és a bölcset utánozó lénnyé lehessen."
Rudolf Steiner

2.3 Az óvodai nevelés rendszerének rövid felvázolása

Az óvodai nevelés rendszerében megvalósuló feladatok biztosítják az óvodai nevelés céljának megvalósítását.

A rendszer elemei a következők:

A nevelés alapvető feladatai

- az egészséges életmód kialakítás
- érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

- az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

A gyermekek tevékenységformái:

- játék
- verselés, mesélés
- ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
- mozgás
- a külső világ tevékeny megismerése
- munka jellegű tevékenységek
- tevékenységekben megnyilvánuló tanulás

Alapvető szerepe a játéknak van, amely a gyermek alapvető, pszichikus szükséglete, és a nevelés leghatékonyabb eszköze.

3. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

3.1. Óvodánk nevelési feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

1.) Az egészséges életmód alakítása.
2.) Az érzelmi az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása
3.) Az anyanyelvi – értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása
4.) Inkluzív pedagógia / a sajátos nevelési igényű és szociálisan hátrányos helyzetben lévő gyermekek fejlesztése

3.1.1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása kiemelt jelentőségű feladat, hiszen ezt a kort egy erőteljes testi fejlődés jellemzi. E fejlődés elősegítése érdekében a gyermek gondozására, testi szükségleteinek, valamint mozgásigényének kielégítésére külön hangsúlyt kell fektetni.

Feladatunk még:

- A harmonikus, összerendezett mozgásfejlődés elősegítése.
- A gyermek testi képességei fejlődésének segítése.
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a baleset megelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- Életvezetési készségek fejlesztése, melyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, melyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Speciális prevenciós és korrekciós testi nevelési feladatok ellátására megfelelő szakember bevonása.

3.1.2. Az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Mivel az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége, ezért fontos feladatunk, hogy a gyermeket az óvodában

otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott légkör vegye körül. Ezért szükséges hogy óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érjék a gyermeket.

- Az óvoda alkalmazottai - gyermek, gyermek – gyermek kapcsolatot pozitív érzelmi töltés jellemezze.
- Az óvoda segítse elő a gyermek szociális érzékenységének fejlődését és én-tudatának alakulását, engedjen teret én-érvényesítő, önkifejező törekvéseinek.
- Az óvoda teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermek kielégíthesse társas szükségleteit, nevelje a gyermeket annak elfogadására, hogy az emberek különböznek egymástól.

A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása. Ezért olyan óvodai élet szervezése a feladatunk, amely segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) szokás és szabályrendszerének megalapozását.

A gyermek nyitottságára építve azt kell elősegítenünk, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus, és az óvoda más dolgozóinak viselkedése.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében hangsúlyozott az óvoda együttműködő szerepe a megfelelő szakemberekkel.

3.1.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

A mentális (értelmi) fejlesztés terén az óvoda a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára építve biztosítson változatos tevékenységeket. E tevékenységeken keresztül szerezzen tapasztalatokat a természeti és társadalmi környezetről. Ezen tevékenységformák: játék, verselés, mesélés, ének,zene, énekes játékok, gyermektánc, rajzolás, festés, mintázás

kézimunka, külső világ tevékeny megismerése, munka jellegű tevékenységek, tevékenységekben megnyilvánuló tanulás.

Anyanyelvi és kommunikációs nevelés

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása az óvodai nevelő tevékenység egészét át kell hogy hassa. Derűt, biztonságot nyújtó csoportlégkört kell teremtenünk, mert a kisgyermek beszédkedve csak így alakul ki. A gyermeki kérdések mindig kapjanak választ!

Ha a fent vázolt nevelési feladatokat sikerül megvalósítanunk, akkor az óvodáskor végére a gyermek alkalmassá válik az iskolai életre.

3.2. Az egészséges életmód alakítása

Gondozás

A gondozás az óvodai nevelés alapvető tevékenysége. Célja, hogy kielégítse a kisgyerek mindazon szükségleteit, amely elősegíti növekedését, fejlődését, hozzájárul egészséges életmódjának kialakulásához, és megteremti a nevelési hatások kedvező érvényesülésének feltételeit. Ezzel a gyermekek testi nevelésén kívül hozzájárul az egész személyiség alakulásához.

A gondozás a gyermekek fejlődése során egyre több egészségnevelési elemet tartalmaz.

Egészséges életmódra nevelés

Az egészséges életmódra nevelés célja a gyermekek egészséges életvitel-igényének kialakítása, testi fejlődésük elősegítése.

Célunk, hogy az óvodában a gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges környezet biztosításával, valamint az életritmus, a táplálkozás, a testápolás,

öltözködés, mozgás, edzés, pihenés és alvás megszervezésével, az ehhez kapcsolódó gyermeki tevékenységekkel, és az ezen alapuló szokások kialakításával biztosítsuk a gyermekek számára a megfelelő életmódot. Ezek általános elvei mellett mindenkor figyelembe vesszük a gyermekek egyéni sajátosságait.

A környezetvédelmi – megóvási szokások kialakításával a környezettudatos magatartás előkészítése fontos feladatunk.

Ha szükséges, megfelelő szakemberek bevonásával speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, nevelési feladatok ellátását biztosítjuk.

3.2.1. Feladatok:

- A gyermek gondozása, testi szükségleteik, mozgásigényük kielégítése.
- A gyermekek egészégének védelme, edzettségének biztosítása.
- A gyermek fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.

A gyermekek gondozása, testi szükségleteik, mozgásigényük kielégítése:

- Az óvónő a gyermek óvodai felvétele után anamnézist készít. (A gyermekek testi szükségleteinek feltárása nagyon fontos!)
- A növekedés, fejlődés üteme minden gyermeknél más! Folyamatos megfigyeléseket vezetünk a gyermekekről. (Testsúly, testmagasság stb.)
- A gyermekek gondozásához az óvónő és a gyermek között meghitt viszony szükséges. Fontos a testközelség.
- Minden gyermeknek mások az otthoni közegből hozott igényei, szokásai.
- Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés szervezettségét az óvodába lépés pillanatától biztosítsa az óvónő. A beszoktatás ideje alatt a gyermekekkel együtt végezze a teendőket, hogy azok kellően megtanulhassák az egyes szokásokat, azok sorrendjét. A csoportba dolgozó óvónők, dajkák állapodjanak meg a szokások azonos gyakorlásában.

Tevékenységek:

a.) Táplálkozás:

- A fejlődés egyik fontos feltétele a táplálkozás, mely az elhasznált energiát pótolja. A gyermekek a napi háromszori étkezéssel tápanyagszükségletük 3/4 részét az óvodában kapják. Az óvoda kísérje figyelemmel a gyermekek étrendjét.

Az étkezések megszervezése és lebonyolítása fontos gondozási feladat.

Az ízlésesen megterített asztal látványa fokozza az étvágyat, egyúttal igényességre, kulturált viselkedésre késztet. Az igényességet az evőeszközök minősége is befolyásolja. A kulturált viselkedéshez a barátságos, derűs légkör elengedhetetlen, ahol a halk beszéd, a helyes étkezési szokások érvényesülnek.

b.) Testápolás

A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres, szükség szerinti tisztálkodásukat és tisztaságigényük kialakulását szolgálja.

Ezen a téren is nagy különbségek mutatkoznak az egyes gyermekek között. Fontos feladat a családi és óvodai gondozási szokások összehangolása! Alapvetően fontos a gyermekek érzékszerveinek védelme.

A bőr ápolásához, a fogmosáshoz, a haj ápolásához, az orr tisztán tartásához, a WC használatához úgy kell a felnőtteknek megteremteni a feltételeket, hogy a kisgyermekek fokozatosan, önállóan el tudják végezni ezeket a teendőket.

Az óvodapedagógus és a gyermek közötti bensőséges kapcsolat elősegíti a folyamatok elmélyítését. A következetesen és sok gyakorlással végzett tevékenységek a gyermek belső igényéből fakadókká válnak. Az óvónővel együttműködve a gyermek sok segítséggel jut el odáig, hogy a tevékenységeket önállóan is képes elvégezni.

c.) Öltözködés

Minden gyermekben fellelhető az önállóságra való igény. Ezt kell felhasználnunk ahhoz, hogy képesek legyenek önmaguk ellátására, életkoruknak megfelelően.

Az óvodapedagógus igyekezzen meggyőzni a szülőket a praktikus öltözködés előnyeiről, arról, hogy lehetőleg több rétegűen öltöztessék a gyermekeiket. Az időjárásnak megfelelő öltözködés védi a gyermeket.

d.) Mindennapos testnevelés - testmozgás

A mindennapos szabad mozgás nélkülözhetetlen az óvodai életben. A gyermekek a különböző mozgáselemeket egyénileg gyakorolhatják az udvari és csoportban elhelyezhető mozgásfejlesztő eszközökön.

A rövid ideig tartó szervezett mozgásos tevékenységek, séták, a mindennapos testnevelés jól szolgálják a gyermekek mozgásszükségletének kielégítését.

e.) Pihenés

A gyermekek alvásigényének egy részét az óvoda elégíti ki. Az alváshoz fontos a tiszta levegő. Lefekvés előtt mindig szellőztessünk!

A nyugodt pihenés feltétele a csend. Az elalvás előtti mindennapos mesélés, altatók dúdolása elősegíti a szendergés állapotának kialakulását.

A gyermekek egészségének védelme, edzettségük biztosítása:

Az óvodában megbetegedett gyermeket az óvónő fokozott gondoskodással, elkülönítve gondozza, amíg a szülei meg nem érkeznek érte.

A fertőzések elterjedését gyakori szellőztetéssel, edzéssel, az időjárásnak megfelelő öltözködéssel, külön törölköző használatával igyekszünk meggátolni.

Az alvás alatti bevizelések oka gyakran pszichés eredetű. Az óvónő alkalmazzon tapintatos bánásmódot, a szülőkkel alakítson ki jó kapcsolatot ezek okának megszüntetéséhez.

A négy-öt éves korban kialakuló hanyag testtartás, lúdtalp megelőzésére az óvónő alkalmazzon gerincjavító tornát, illetve lábboltozatot erősítő, fejlesztő gyakorlatokat.

A mindennapos edzési lehetőséget inkább a szabad levegőn való tartózkodás biztosítja. Lehetőség szerint, az időjárástól függően, mindennap kétszer tartózkodjunk a szabadban.

A gyermekek jó idő esetén a víz edző hatását is élvezhessék az óvodában. Nyári időszakban játszhassanak vizes játékot az óvoda udvarán.

Lehetőség szerint szervezzünk fürdőlátogatásokat. A vizes edzés mindenkor önkéntes legyen!

Edzési lehetőség a futás, rollerezés, télen a szánkózás, csúszkálás. A szervezett edzési programok maximális ideje 10-20 perc.

A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása:

Az óvoda feltételrendszere befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának alakulását. A tárgyi környezet legyen esztétikus és feleljen meg az egészségügyi előírásoknak.

Az óvodánk udvarán található árnyékos és napos terület, füves, burkolattal ellátott, homokos rész is. Az udvar esztétikáját fokozza a sok szép virág, fa, bokor, cserje. Az udvari mozgásfejlesztő eszközök különböző típusú mozgásokat tesznek lehetővé.

A labda és énekes játékokhoz megfelelő nagyságú füves és burkolt terület áll a gyermekek rendelkezésére.

A csoportszoba több funkciót tölt be. Alkalmas a szabad játékra, a különböző tevékenységek végzésére, étkezésre, alvásra és pihenésre.

A csoportszoba barátságos, esztétikus, otthonos. Az ablakokat szabadon hagyjuk, csak olyan függönyt használunk, ami nem veszi el a fényt. A mozgásos tevékenységeket nyitott ablaknál végezzük.

A többféle játéktevékenységhez elkülönített részeket alakítunk ki.

Kialakított mesesarkunk alkalmas képeskönyv nézegetésre, beszélgetésre, mesehallgatásra.

Az öltöző tágas, berendezése biztosít minden feltételt a nyugodt vetkőzéshez, öltözködéshez. Minden gyereknek külön cipő és ruhatartó polca van.

A mosdóban megfelelő méretű eszközök segítik a szükségletek kielégítését. Minden gyereknek biztosított a saját fogmosó felszerelése, külön törölközője, fésűje.

Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Alapelvek:

Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások; egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne. A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni. Ide tartozik a segítséghívás (felnőtt értesítése), a beteggel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása. A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében. Módszere a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

Általános előírások

A gyermekekkel az óvodai nevelési év, valamint szükség szerint, a foglalkozás, kirándulás stb. előtt ismertetni kell a következő védő-óvó előírásokat.

Védő-óvó előírás:

- az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás,

- a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások,

- a tilos és az elvárható magatartásforma.

A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően kell ismertetni. Az ismertetés ténye a csoportnaplóban kerül dokumentálásra.

Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk. A gyermekbalesetek megelőzése érdekében illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ –ben kerültek rögzítésre. Elsősegély doboz az elkülönítő szobában található.

3.2.2. A fejlődés eredménye az óvodáskor végére:

- ✓ A gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek.
- ✓ A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, használat után a helyére teszik.
- ✓ Zsebkendőjüket önállóan használják köhögésnél, tüsszentésnél.
- ✓ Önállóan töltenek folyadékot a kancsóból.
- ✓ Készségszinten használják a kanalat, villát.
- ✓ Esztétikusan megterítenek, higiénikusan étkeznek.
- ✓ Étkezés közben csendben, halkan beszélgetnek társaikkal.
- ✓ Önállóan felöltöznek, vetkőznek, a ruhájukat ki- és begombolják, a cipőjüket befűzik, megkötik.
- ✓ A ruhájukat összehajtva a helyére teszik.
- ✓ A környezetükben igyekeznek rendet tartani.

✓ Figyelnek saját külsejük és környezetük rendjére.

3.3. Az érzelmi, erkölcsi, és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása

„Az egész gyermek olyan, mint egyetlen érzékszerv, minden hatásra reagál, amit emberek váltanak ki belőle. Hogy egész élete egészséges lesz-e vagy sem, attól függ, hogyan viselkednek a közelében"

Rudolf Steiner

A szociális és egyéni nevelés célja a gyermekek egyéni tulajdonságainak képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normái alapján.

3.3.1. Feladatok:

- Az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családias légkör megteremtése a befogadástól az óvodáskor végéig.
- A gyermek-gyermek, felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolat kialakítása.

Az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családias légkör megteremtése befogadástól az óvodáskor végéig:

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért nagyon fontos, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, szeretetteljes, derűs légkör vegye körül. Családias légkörben kialakul a gyermek érzelmi kötődése társaihoz, felnőttekhez egyaránt.

Az óvodai felvétel feltételei

- betöltött 3. életév,
- a felvételtől számított fél éven belüli 3. életév, indokolt esetben akkor, ha minden három éves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető
- Kötelező az óvodába járás szeptember 1-től annak a gyermeknek ,aki augusztus 31-ig a harmadik életévét betölti
- normál óvodai csoportban nevelhetőség (szakértői bizottság szakvéleménye alapján!),
- megbízható ágy-és szobatisztaság

Az óvoda új életformát jelent a gyermek számára. A megszokottól eltérő környezet, a szülőktől való elszakadás szorongást kelt a gyermekben. A mi feladatunk, hogy természetes úton, örömteli élmények biztosításával könnyítsük az átmenetet. Az élményszerűség biztosítéka: az érzelmi biztonság és a tevékenységszükséglet kielégítése. Az óvónő személyisége alapvető közösségformáló erő. Modellértékével hat a csoportszerveződés folyamatára. Tapintatos, nyugalmat árasztó, megértő-elfogadó magatartásával hozzájárul a nyugodt, szeretetteljes légkör kialakulásához. A közösségi nevelés a gyermekek életének céltudatos megszervezését igényli. Az óvónő feladata, hogy a tevékenységi lehetőségeket a főbb kereteken belül, de rugalmasan alkalmazza. Ezáltal biztosítsa a gyermekek számára a szabad választás jogát, a frusztráció nélküli tevékenységválasztást, a várakozás nélküli folyamatosságot.

A helyes életritmust az óvodában a napirend biztosítja. Hozzájárul a gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges biológiai és pszichológiai feltételek megteremtéséhez. A gyermek akkor érzi biztonságban magát, ha a tevékenységek mindig a meghatározott ritmusban követik egymást, de ugyanakkor biztosítják az egyéni szükségleteknek megfelelő aktív és passzív pihenés váltakozását. A napirendben a legtöbb időt a szabad játék kapja, a többi tevékenység – gondozási és egyéb teendők, munka, tanulás – a játék

folyamatának csupán egy bizonyos idejű felfüggesztését jelenti. A szabad levegőn való tartózkodást semmilyen indokkal nem lehet kiiktatni. A gyermek elsődleges közege a család. Fontos, hogy minél több időt töltsön a szeretett személyek (szülő, testvér, nagyszülő) között. A vegyes csoport pótolja a család természetes közegét. Azáltal, hogy a testvérek, barátok, unokatestvérek egy csoportban élnek, a szocializációs folyamat is természetesebb úton valósul meg. Az egymás segítése a nagyobb gyermekekben becsvágyat, az „én ezt már tudom" örömét, büszkeségét váltja ki, és az anyától látott szerető gondoskodást, a kicsiben pedig biztonságérzetet kelt, hiszen a családban is babusgatják, gondoskodnak róla.

A gyerekek közösségi életének színtereit, a csoportszobát, öltözőt, s mindazokat a tereket, hol életük zajlik, az óvónők képességeik és lehetőségeik szerint teszik otthonossá, barátságossá. Biztosítjuk, hogy a csoportszoba berendezése, díszítése mindig a gyerekek igényei szerint változzék, kerülve azonban a zsúfoltságot, mely nyugtalanságot okoz a gyermekben.

A csoport légkörét a teljes és kölcsönös bizalom hatja át. Az óvónő érezteti, hogy maga is bízik minden gyermekben, és hogy a jót tételezi fel róluk. Ez a gyermekek egymás iránti jóindulatának és bizalmának alapja. A gyermek akkor is érezze a bizalmat, ha valamely helytelen tette miatt az óvónő elmarasztalja.

Az óvónő magatartása legyen határozott, ugyanakkor szeretetteljes. A közösségi nevelés folyamatában, különösen annak kezdetén törekedünk a gyermek én tudatának erősítésére, majd az „én és a másik" elkülönítésére. Így érhetjük el, hogy a gyermek a csoportnak egyéni színekkel, tulajdonságokkal rendelkező tagja legyen, aki számára öröm, ha képességeit a közösség érdekében is felhasználhatja. A konfliktusokat elsősorban a gyermekek önmaguk oldják meg. Ezáltal növekszik konfliktustűrő és problémamegoldó képességük. A baráti kapcsolatok kiépítésében az óvónő tapintatára, empátiájára is szükség van. A barátok egymás mellé fektetése, együtt játszás, az óvodán kívüli kapcsolatok mind elősegítik az együvé tartozás érzését.

Nagy közösségformáló ereje van az óvodában a hagyományoknak, ünnepeknek. Falunkban már csak nyomokban találhatók népi hagyományok, ezért fontosnak tartjuk, hogy gyermekeinkkel megismertessük a magyarság régi szokásait, hagyományait. Valljuk, hogy „amelyik nemzetnek nincs múltja, jövője sincs."

A népi kultúra ápolása a természetes műveltséget alapozza, sajátos színt ad, életérzést formál, melyhez a ma és a holnap nagyszerűen kapcsolható. Az a gyermek, aki az óvodában olyan, külsőségeiben és tartalmában visszatérő élményeket élhet át, amelyek a szülőföldjéhez, az otthonához kötik, egy életre szóló örökséget kap, a természet, a népközösség örökségét. Fejlődését a néphagyomány-ápoló tevékenységek rendszere hatja át és illeszti be az óvodai nevelés folyamatába. Az ünnepkörökhöz tartozó jeles napok eseményei maradandó közös élményt adnak, és a gyermekek számára az ünnepek más tartalmat kapnak. A néphagyományőrző szemléletben nevelt gyermekek érzelmileg gazdagabbak, értelmileg fogékonyabbak, biztonságérzetük nagyobb. Hazájukhoz, annak néphagyományaihoz ragaszkodó emberekké válnak.

A népművészet alapja az ember és a természet szoros kapcsolata. Falun a gyermek általános közege a természet. Ismereteit, tapasztalatait közvetlen környezetéből meríti, mint régmúlt idők parasztgyermekei. A népi gyermekjátékszerek, a népköltészet, a népzene, a népi díszítőművészet mind olyan elemeket tartalmaz, amely a mai falusi gyermek életében is fellelhető, kéznél van. Tehát azok, amelyek a gyermekekből a tevékenység örömét váltják ki, érzelmi többletet jelentenek a társaikkal és a felnőttekkel való együttlétben. Játékidőben a természetes anyagok közelsége motiválja. Az óvónő segítségnyújtása közben jó alkalom nyílik a beszélgetésre, népmesék, dalok, mondókák felidézésére. A népszokásokhoz fűzött, az óvónő által elmesélt történetek hatást gyakorolnak erkölcsi ítéleteik alakulására, magatartáskultúrájukra, viselkedésmódjukra. A közös népi dalos játékok, sport játékok fejlesztik az együvé tartozás érzését, a versenyszellemet. Fontos helyet foglal el a közösségi nevelésben a mindennapok meghitt beszélgetése, melyre egy nyugodt, csendes sarok a legalkalmasabb. Jó alkalom a lehiggadásra, az egymásra figyelésre, az udvariassági szabályok betartására, a közvetlen kommunikációra, empátiára.

A gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek alakítása:

A gyermekek pozitív kapcsolata, bizalma, biztonsága csak úgy alakul ki, ha jól érzik magukat a csoportban. Ennek kialakításában kiemelkedő szerepe van az óvónőnek, valamint az óvoda felnőtt és gyermekközösségének. Az óvónő irányítója, és egyben társa is a gyermeknek. A jó, s egyben hatékony nevelés alapja a feltétel nélküli szeretet, korlátokkal. A korlátokat úgy kell felállítani, hogy azoknak az adott korosztály meg tudjon felelni. A csoport előtt álló feladatokat az óvónőnek vonzóvá kell tenni a gyermekcsoport számára.

Elsődleges feladat az óvónő számára a gyermekek neveléséhez a szülőkkel való jó kapcsolat kialakítása. Az együtt neveléshez ki kell alakítani a kellő bizalmat. Így jobban megismerheti az óvónő az egyes gyermekek egyéni jellemzőit. Az óvónőnek segíteni kell a gyermekeket abban, hogy megértsék és elfogadják eltérő képességű és tulajdonságú társaikat.

Értékelés és jutalmazás

Cél: A gyermek helyes megnyilvánulásainak kialakítása, pozitív motiváció biztosítása.

A gyermekek jutalmazásának elvei és formái: Óvodában tárgyi jutalmazás nem alkalmazható. Az alkalmazott jutalmazások: verbális és nonverbális kommunikáció, érzelmek kifejezése, kiemelt és megtisztelő feladatadás.

Fegyelmező intézkedések az óvodában: életkori sajátosságaikból adódóan mindig a pozitív irányba ható mintaadás, átterelés, motiválás, beszélgetés, szélsőséges esetben a tevékenység leállítása. Mindig a pillanatnyi magatartást ítéljük el és nem a gyermeket.

A felnőtt-gyermek kapcsolatában elveink:

- Az óvónő próbálja megérteni a gyermekeket. A parancsolás helyett kérdezzen, magyarázzon. A magyarázatban jelenjen meg a dolgok pozitív oldala.
- A gyermekek tevékenységeihez az óvónő biztosítson a gyermeknek szabadságot, a korlátok pontos megjelölésével!

- Ezeket a korlátoknak a többszöri átlépése következményekkel járjon. Ugyanakkor adja meg a lehetőséget a javításra.
- Alakítsa ki a közösségi élet szabályait. Az óvónő tudjon nevelési taktikát változtatni, ha eredménytelennek érzi nevelőtevékenységét.
- Segítse az óvónő a gyermekbarátságok kialakulását.
- A konfliktusokat mindig kövesse egy feloldó beszélgetés. Ezeket kellő figyelemmel hallgassa végig az óvónő, hogy véleményt tudjon alkotni.
- Alakítson ki az óvónő a gyermekekben pozitív énképet.
- Az agresszív gyermek ne kapjon figyelmet az agresszivitáson keresztül.
- Az óvónő biztosítson minden gyermek számára időt az egyéni beszélgetésekre. Ez a jó kapcsolat kialakulását szolgálja.
- Tilalmak helyett adjunk választási lehetőséget a gyermeknek.
- Az óvónő örömét, elégedettségét jelezze dicsérettel, de félelemkeltés nélkül jelölje meg a veszélyeket is.
- A humor átsegít a problémákon. A nehézséget segít feloldani.
- A bátortalan, visszahúzódó gyermekek nevelésében az apró előre lépéseknek is örülni kell.
- Az odafigyelés, a mások érzésének meghallgatása kell hogy áthassa a pedagógiai munkát. Az óvónő célirányosan vizsgálja a gyermekek viselkedését, társas kapcsolatait.
- Használjon sok játékos eszközt az egyes gyermekeket jellemző kimutatásokhoz.

3.3.2. A fejlődés eredménye az óvodáskor végére:

- ✓ A kialakult szokások a gyermekek természetes igényévé válnak.
- ✓ A közös tevékenységek aktív résztvevői. Hiányzó társaikról érdeklődnek.

- ✓ Észreveszik, ki szorul segítségre, akár gyermekről, akár felnőttről van szó.
- ✓ Tisztelettel viselkednek a felnőttekkel az óvodán belül és kívül egyaránt.
- ✓ Érdeklődően kapcsolódnak be az egyes tevékenységekbe. Örülnek a közösen elért sikereknek. Természetes szükségletté válik a közös tevékenység. Baráti kapcsolatok kialakítására törekednek. Érdeklődve hallgatják a felnőtteket és társaikat egyaránt.
- ✓ A konfliktusok megoldásában törekednek az önállóságra.
- ✓ A játék, a munka, a tanulás által megkívánt magatartási formákat önként vállalják.
- ✓ Felelősséget éreznek a vállalt feladatért, amelyet akkor is elvégeznek, ha már elvesztette vonzó értékét.
- ✓ Elfogadják a játékban és más tevékenységekben is az alá-fölérendelt viszonyokat.
- ✓ Önálló véleményalkotásra képesek.
- ✓ Elfogadják, és természetesnek veszik a különbözőséget, mássságot.
- ✓ Választanak és döntenek ismert helyzetekben.
- ✓ Az illemszabályokat betartják és figyelmeztetnek annak megtartására.
- ✓ Képesek kívánságaikat módosítani, ha szükséges, lemondani.
- ✓ Szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre.
- ✓

3.4. Az anyanyelvi - értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása

3.4.1. Az értelmi fejlesztés, nevelés célja:

Az óvoda a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra építve biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységeket, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhet a természeti és társadalmi környezetről.

3.4.2. Feladatok

- Érdeklődés, kíváncsiság felébresztése az egyes tevékenységek iránt.
- Testi, szellemi egészség egységének fejlesztése, megőrzése.
- A gyermekek kognitív képességeinek fejlesztése (megfigyelés, emlékezet, képzelet, figyelem, gondoskodás).
- Sokoldalú tapasztalatszerzés lehetőségeinek biztosítása.
- A környező világról szerzett tapasztaltok rendszerezése.
- Differenciált, egyéni képességek szerinti fejlesztés.
- Kommunikációs képességek alakítása és fejlesztése. (Beszédprodukció, beszédértés, nyelvi képességek)
- Egyéni különbségek – adottságok, hajlam, rátermettség képességek – fejlesztése.
- „Énkép" fejlesztése, testséma kialakulásának segítése.
- Önálló gondolkodásra nevelés, döntési képesség fejlesztése.
- Vizuális percepció (formaérzékletek, formaészlelések) fejlesztése.
- Taktikus-kinesztéziás (mozgásérzeti) szféra mobilizálása.
- Figyelemkoncentrációs tevékenységek biztosítása.
- Értékelés: pozitív megerősítések.

3.4.3. Tartalom

Tevékenységi formák:

- játék
- verselés, mesélés
- ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
- mozgás
- a külső világ tevékeny megismerése (matematikai tartalommal)
- munka jellegű tevékenységek
- a tevékenységekben megvalósuló tanulás

3.4.4. Anyanyelvi nevelés, kommunikáció

Az óvodai anyanyelvi nevelés a gyerekek és a nevelő állandó, sokféle beszédkapcsolatában fejti ki hatását. A nyelv, a beszéd a gondolatok kifejezésének egyik leglényegesebb és leghathatósabb eszköze. A gyermek gondolatait, érzelmeit, benyomásait közli környezetével, a nyelv segítségével. A gyermek a nyelv elsajátítása révén válik a társadalom igazi tagjává.

A nyelv egyén és a közösség nélkülözhetetlen jelrendszere, lehetővé teszi a nemzetek és az emberiség szellemi életének folyamatosságát. Amire nincs szavunk, azzal kapcsolatban gondolataink sincsenek. Szavak nélkül nem lehetnek emlékeink, kérdéseink, nehezen alakítunk ki emberi kapcsolatokat. Az anyanyelvi nevelés igazi célját csak úgy éri el, ha a mindennapi tevékenységbe beépül. A gyermekek 6 éves korukig sajátítják el az anyanyelvet, ebben az időszakban alakul ki bennük olyan élmény, amely hosszú időre meghatározhatja a gyermek anyanyelvhez fűződő viszonyát. Az óvodába kerülő gyermekek többsége rendelkezik az anyanyelv használatának egy bizonyos fokával, melyet többnyire utánzással sajátított el, közvetlen környezetéből. A nyelvi, kommunikációs nevelés egységes folyamat, mert magában foglalja a

gondolkodás tartalmát, az anyanyelvi nevelés pedig magába foglalja a nyelvi és nem nyelvi kommunikációt.

3.4.5. Az anyanyelvi nevelés célja:

Az anyanyelvi nevelés célja az érthető, kifejező, hatásos és meggyőző beszéd készségének kialakítása. Olyan beszéd, amely lehetővé teszi a szavak és mondatok kellemesen hangzó, fáradság nélküli megformálását, gondolatok egyszerű, világos közlését. Az óvoda az eleven szóbeliség terepe, ahol a szeretetteljes bánásmódhoz az érthető, könnyen követhető beszéd is hozzá tartozik.

3.4.6. Feladatok:

- Elsőrendű módszertani követelmény hogy az óvónő beszédmódja követésre méltó, jó példa legyen. Nyelvhasználata a hangok ejtésében is legyen kifogástalan. Mondatszerkesztése legyen egyszerű, de változatos. Éreztesse meg a nyelv kifejezőerejét és szépségét. Törekedjék a szemléletességre, a képszerű kifejezések használatára. Kérdéseivel fejlessze a gyermekek gondolkodását, ösztönözze beszédre őket. Mindig találjon időt és módot arra, hogy válaszoljon a gyermekek kérdéseire.
- A gyermek óvodába lépésekor legelső feladatunk: felmérni a gyermek szókincsét, beszédét, mennyire szorul beszédfejlesztésre, egyéni foglalkozásra, esetleg logopédus segítségére. Fel kell tárnunk a szociokulturális háttérből fakadó nyelvi lemaradásokat is .
- A beszéd az emberi érintkezés eszköze, ennek érdekében biztosítanunk kell a beszélgetés feltételeit: nyugodt légkört, témát, élményt, játékszituációkat, beszédre késztető helyzeteket, ingereket. Olyan helyzeteket kell teremtenünk, amelyekben a gyermek megfigyelhet, új ismereteket szerezhet, ezekről beszélhet, de kérdéseket is feltehet a felnőttnek.
- Fontos feladatunk a beszédszervek épségének megóvása. El kell kerülnünk azokat az alkalmakat, melyek a hangszálak túlzott

igénybevételével járnak. Sportolásnál, játéknál ne engedjük a túlzott kiabálást.

- Feladatunk még a gyermek szókincsének állandó fejlesztése, szókészletének bővítése (pl.: tartalmas beszédek kiváltó kommunikációs helyzetek létrehozásával, sok rokon értelmű szó megismertetésével stb.).

3.4.7. Tevékenységek:

Fontos feladatunk, hogy a gyermekek érezzék jól magukat a mindennapokban, találják meg helyüket az óvodai életben, biztonságosan eligazodjanak az élethelyzetekben. Ehhez rendkívül sok tapasztalatra, felnőtt segítségadásra van szükség. Megfelelő időt, teret, lehetőséget biztosítunk kötetlen beszélgetésre. Változatos anyanyelvi játékok szókincsbővítésre, hangfejlesztésre ösztönöznek. Feladatunknak tekintjük konkrét illemszabályok tanítását a gyermekeknek.

- Óvodai viselkedésre vonatkozó szabályok: magában foglalja a felnőttekhez intézett kérdések, kérdezés módját, hogyan kell belépni egy helyiségbe, az óvoda alkalmazottaival, társaikkal szemben tanúsított udvariassági szokásaik (elengedés, előre engedés, hellyel kínálás, tárgyak felvétele, elnézéskérés stb.) módját.
- Köszönés módjára vonatkozó szabályok: kinek, mikor és hogyan köszönjenek.
- Az árulkodás és a jogos panasz közötti különbség és a konfliktushelyzetekre, ezek megoldására vonatkozó szabályok.
- Bemutatkozásra vonatkozó illemszabályok. Kézfogás és tekintettartással kapcsolatos szabályok.
- Óvodán belüli viselkedés szabályai.
- Illemszabályok az udvaron. Óvatosság, figyelem mások iránt.
- Az ajándékozás illemszabályai. Udvarias, helyes megszólítás.

3.4.8. Fejlesztés a nevelés kereteinek és tevékenységformáinak megfelelően

Gondozás:

Fontos, hogy gondozás közben az óvónő beszélgessen a gyermekekkel. A gondozási műveletek jó alkalmat teremtenek a párbeszéd kialakítására, a szóbeli utasítás megértésének és követésének megfigyelésére. A gondozás közben folytatott beszélgetések elősegítik a gyermek és az óvónő érzelmi kapcsolatának kialakulását, elmélyülését, fokozzák a gyermek jó óvodai közérzetét.

Szocializáció:

A gyermek harmonikus fejlődésének egyik legfontosabb óvodai feltétele a kisebb vagy nagyobb gyermekcsoport sokféle együttes tevékenységén alapuló jó légkör. Ebben megnyilvánul a gyerek kapcsolatteremtési vágya, megnyilatkozási szándéka, érdeklődése társai iránt, alkalmazkodási képessége. A gyermekek közös tevékenységük során elsajátítják és használják a párbeszéd különböző, az együttműködést elősegítő fordulatait, kifejezéseit, az odafordulás udvarias formáit.

Játék:

A játékban kialakult társas kapcsolatok természetes körülmények között fejlesztik a beszédet. Lehetőséget teremtenek a párbeszédek kialakulására, a csoportos beszédbe való bekapcsolódásba. A szerep- vagy szituációs játék során a gyermeknek alkalma nyílik arra, hogy felismerje és gyakorolja a különböző beszédhelyzetekhez illő beszédmódok, nyelvi eszközök használatát.

A bábjáték segítségével sikerül a hallgatag gyermeket is megszólaltatni.

A hangfejlesztést szolgáló játékok a beszédhangok megkülönböztetésére és a kialakult hangok rögzülésére szolgálnak.

Az anyanyelvi játékoknak beszédfejlesztő célja van.

Verselés,mesélés:

A mesék-versek a nyelvi kifejezés eszközei, mert a szóhasználata, a sajátos stílus az írói eszközök gazdag lehetőségeit kínálják. Az irodalom gazdag szókészlete, a szójelentés megértése, a mesék fordulatai, ösztönzi a gyermekeket a szóbeli kifejezésre. Az árnyalt kifejezések a fejlődő gyermeki személyiség sokszínűségének kibontakoztatását segítik elő. A kommunikáció képességfejlesztés legfontosabb eszköze a mese, hiszen az a gyermek, akinek naponta mesélnek, másfél évvel előzi meg a nyelvi fejlettség szempontjából a mesét alig hallgató kortársait. Ezért mondunk mindennap mesét az óvodában.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc:

Sok vonatkozásban azonos a kommunikációs, a beszéd- az anyanyelvi nevelés követelményeivel. Nagyon fontos a tiszta kiejtés, a hangsúly, a hangerő, a mély-magas, halk-hangos dalban és szóban történő kifejezése.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka:

Az alkalmankénti közös munka gazdag beszédlehetőséget teremt a gyermekek számára. Egy-egy tevékenység elvégzése közben (pl.: festés, vágás, ragasztás) bátran kérdezhetnek, elmondják élményeiket, beszélgetnek. A közös események mozgósítják képzeletüket, emlékezetüket, megtanulják szóban is kifejezni magukat, és képesség álnak a manipulációval kísért tevékenységek során a szóbeli kifejezésre is.

Mozgás során kevés lehetőség nyílik a gyermekek megszólítására, de itt kap nagy szerepet a beszédmegértés, mert csak az a gyermek képes a gyakorlatokat végrehajtani, aki érti, tudja a szakkifejezéseket, azok tartalmát, jelentését. A

komunikációs képesség fejlődésében a felnőtt szerepe kitüntetett, mert a gyermek szókincse, kifejezőképessége éppen a felnőtt elbeszélése, kérdéseire adott válaszai nyomán fejlődik leginkább.

***A külső világ tevékeny megismerése*:**

A tanulási folyamat eredményességét a környezettel kapcsolatos tevékenységekhez fűződő megfigyelés, beszélgetés, magyarázat biztosítja. Egyes témák feldolgozásakor – melyek többnyire a helyszínen történnek – a gyermekek megismerik a személyek, tárgyak, jelenségek nevét, milyenségét, a cselekvések, történések idejét, ezek egymáshoz való viszonyulásának kifejezéseit, a szófajták olyan alapelemeit, melyek nélkülözhetetlenek a fokozatosan alakuló önállósuló szövegalkotásukhoz.

Matematikai játékok:

Folyamatos beszédhelyzetek teremtődnek, melyekben a gyerekek elmondhatják észrevételeiket, megfogalmazhatják kérdéseiket. A feladatok végzése során sok, beszédre késztető cselekvés, mozgás, változás éri a gyermekeket, s az újabb ingerek hatására érzékelik a személyek, tárgyak, jelenségek egymáshoz való viszonyának más-más relációit. A matematikai játékok kötetlensége az oldott légkör hatására fokozódik a gyermekek beszédkedve, gazdagodik szókincsük, nemcsak mennyiségben, hanem minőségben is.

Munka jellegű tevékenységek:

Az óvodában a munka egyik legfontosabb eleme az összehangolt, közös cselekvés. Ez szükségessé teszi a gyermekek folyamatos, szóbeli kapcsolatát a társakkal és az óvónővel. A szabályok, eszközhasználat és az eljárás módjának közlése, az utasítás megértése segíti a beszédfejlődést, bővíti a nyelvhasználat területeit.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás: A foglalkozások megtervezésekor az óvónő gondolja végig, hogy az anyanyelvi nevelés feladatai közül mit lehet természetes módon beleszőni egy-egy foglalkozás anyagába.

3.5 Sajátos nevelési igényű, eltérő fejlődés menetű és szociálisan hátrányos helyzetben lévő gyermekek fejlesztése

inkluzív pedagógia

A „másnak" született gyermek is éppúgy társas lény, szeretetre vár és viszontszeret. Köztünk fejlődik, és nem érti, miért nézünk rá „másként".

(Dr. Vekerdy Zsuzsa)

Óvodánk részt vesz a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján integrált nevelésre javasolt sajátos nevelési igényű – az egyéb pszichés fejlődés zavarral küzdő beszédfogyatékos gyermekek óvodai nevelésében , amennyiben intézményünk a kijelölt óvoda.

Óvodai pedagógiai programunk elkészítésekor, valamint napi munkánk során ezért figyelembe vesszük a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvében foglaltakat.

Az integrált nevelésre vonatkozó általános alapelveink:

- A sajátos nevelési igényű, eltérő fejlődés menetű és szociálisan hátrányos helyzetben lévő gyermekek esetében is általános nevelési célkitűzéseink megvalósítását tűzzük ki célul.

- A sajátos nevelési igényű gyermekkel végzett munkánk során arra törekszünk, hogy kihasználjuk mindazon lehetőségeket személyiségük – így különösen a befogadás, empátia fejlesztése, a segítő viselkedésformák és tevékenységek tanítása- fejlesztésére, amit a sérült társaikkal való együttélés nyújt.

- Az elfogadás szemléletét úgy alakítjuk, hogy tartózkodunk mindazon viselkedésminták adásától, amely a sérült gyermekek különbözőségét hangsúlyozza.

- Kiemelt célunk elősegíteni e gyermekek alkalmazkodó készségének akarat erejének , önállóságának, érzelmi életének fejlődését.

- Biztosítjuk a sajátos nevelési igény szerinti környezetet, a tárgyi és személyi feltételeket. Amennyiben a személyi feltételeink hiányosak, utazó gyógypedagógiai szolgáltatást igénylünk az arra kijelölt intézménytől.

- A SNI gyermekek fejlesztésére konzultációs csoportot (tagjai: gyógypedagógus, óvónők, óvodavezető) hozunk létre fejlesztésük koordinálására. Fejlesztésük kiindulópontja a szakvéleményben megfogalmazottak.

Cél :

A gyerekek egyéni képességeiktől elvárható fejlettségi szint saját maximumának elérése.

Feladatok:

- A gyermekek képességeinek megismerése.

- Az életkoruktól, saját képességeiktől elvárható fejlettségi szinttől való eltérés felismerése (pontos diagnózis felállítása szakember által).

- A felzárkóztatáshoz, tehetséggondozáshoz a legmegfelelőbb, leghatékonyabb szakemberek, módszerek eszközök megtalálása, felhasználása.

- A egyéni fejlesztési terv kidolgozása és a megvalósításához szükséges feltételek megteremtése / szakember, eszköz /

Tevékenységek:

1. szűrő:

Az óvónő folyamatos megfigyelései alapján a gyermek általános fejlettségi szintjéről szerzett információk / alapja egyéni fejlődés nyomon követési lapok /

Nagycsoportosok iskolakészültségi (alapkészségek) vizsgálata

/ szeptember / nevelési tanácsadó által összeállított feladatsorral .

A több területen elmaradást mutató gyermekek komplex vizsgálata képzett szakemberek által / nevelési tanácsadó illetve a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság szakemberei által /

Logopédiai szűrővizsgálat logopédus által / középső csoport végén /

2. fejlesztő:

Az inkluzív pedagógiában a cél a saját szint maximumára való eljuttatás.

A sajátos nevelési igényű, eltérő fejlődés menetű és szociálisan hátrányos helyzetben lévő gyermekek esetében - a speciális igényeket figyelembe véve - a fejlesztés szakirányú gyógypedagógus és pszichológus által egyénileg, a csoportban az óvodapedagógus bevonásával, irányításával történik.

Logopédiai fejlesztésre szoruló gyermek részére a logopédus egyénre szabott fejlesztési terv alapján végzi a fejlesztést.

Több területen elmaradást mutató gyermekek fejlesztése, megsegítése, a gyermekcsoportban történik.

Feltétele a gyermek fejlettségi állapotának megismerése, nyomon követése.

A tervezés kiinduló pontja, a gyermek aktuális fejlettségi állapota, a megvalósítás szintjei:

- felzárkóztatásra szorulók
- átlaghoz közelítők
- tehetséges, kreatív képességűek

A megvalósítás módja csoportban és/vagy kiscsoportban és / vagy egyénileg.

A fejlesztési folyamatok során szükséges a fejlődés folyamatos nyomon követése , ennek tükrében ha szükséges a terv módosítása, korrigálása az aktuális igényekhez igazítása.

4. Az óvodai élet megszervezésének elvei

4.1. Személyi feltételek

Óvodánkban a Köznevelési Törvény és a Fenntartó által meghatározott létszámmal dolgozunk.

Óvodapedagógusok száma, végzettsége:

- 1 fő középfokú végzettségű óvodapedagógus
- 2 fő felsőfokú óvodapedagógusi diplomával rendelkező óvodapedagógus

- 1 fő felsőfokú óvodapedagógusi diplomával és szakvizsgával rendelkező óvodapedagógus

Nevelőmunkát segítő alkalmazottak:

- 2 fő 8 órás dajka, dajkai végzettséggel
- 1 fő 4 órás takarító

A karbantartási feladatokat a Polgármesteri Hivatal alkalmazásában álló

- 1 fő karbantartó - látja el

A logopédiai feladatokat utazó logopédus végzi.

A gyermekek pszichés és egyéb problémáinak leküzdésében segítő szakemberek Sárvár város Nevelési Tanácsadójában állnak rendelkezésre.

4.2. Tárgyi feltételek

Ahhoz, hogy a Pedagógiai Programban meghatározott célkitűzéseket meg tudjuk valósítani óvodánkban, a személyi feltételek mellett a tárgyi feltételeket is biztosítani kell.

A jelenlegi gazdasági helyzetben, amikor az oktatásra-nevelésre szánt pénz nagyon kevés, minden lehetőséget megragadunk terveink megvalósításához.

Rendszeresen részt vettünk, és a továbbiakban is részt veszünk különböző pályázatokon.

Céljaink megvalósításához próbáljuk a szülőket is megnyerni. Az óvoda szépítéséhez, szebbé tételéhez rendszeresen kérjük a segítségüket.

Az óvoda épülete felújított régi épület. Ennek folyamatos karbantartása az Önkormányzatra is nagy terhet ró.

Az óvoda dolgozói komoly értékteremtő tevékenységükkel járultak és járulnak a továbbiakban is hozzá a feltételek javításához.

4.2.1. A környezet esztétikája

Óvodánk belső terének kialakítását az egyszerűség, a célszerűség jellemzi. Fehér vagy halvány színű falak, a természetes fény befogadására alkalmas területek. A termeket zöld növények díszítik. Függönyt csak a gyermekek pihenésekor, sötétítés céljára használunk.

Az óvoda bútorai esztétikusak (natúr fa vagy fehér színűek).

A gyermekek eszközei színesek, tarkák. A csoportokban a gyermekjátékok a gyermekek számára elérhetőek. (kézmagasságban).

Lehetőség szerint természetes anyagokból készült játékokat vásárolunk

Az óvoda dolgozói igényes megjelenésükkel, viselkedésükkel, igyekeznek követésre méltó modellt nyújtani, jó benyomást kelteni a szülőkben, gyermekekben egyaránt. Ez a szülők bizalmát is nagyban befolyásolja.

4.3. Az óvodai élet megszervezése

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú tevékenységformák megtervezésével. A rendszeresen visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekben. A napirend igazodik a különböző programokban megfogalmazott feladatokhoz. Figyelembe veszi a helyi szokásokat, igényeket.

A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti belső arányok kialakítása. A napi és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

Az óvoda napirendje:

Nyuszi csoport

$06^{30} – 11^{30}$ Játék,szabadon választott tevékenységek,kötetlen,illetve kötött tevékenységi formák.

Fejlesztő tevékenységek.

Levegőzés,mozgás.

$11^{30} – 12^{30}$ Testápolás, előkészület az ebédhez.

Ebéd,testápolás.

$12^{30} – 14^{30}$ Mese, pihenés.

$14^{30} – 16^{30}$ Testápolás, uzsonna, játék, egyéb szabadon választott tevékenység.

Pillangó csoport

$06^{30} – 11^{40}$ Játék,szabadon választott tevékenységek,kötetlen,illetve kötött tevékenységi formák.

Fejlesztő tevékenységek.

Levegőzés,mozgás.

$11^{40} – 12^{40}$ Testápolás, előkészület az ebédhez.

Ebéd,testápolás.

$12^{40} – 14^{40}$ Mese, pihenés.

$14^{40} – 16^{30}$ Testápolás, uzsonna, játék, egyéb szabadon választott tevékenység.

Javaslat a gyermekek hetirendjének elkészítéséhez:

Nyuszi csoport

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Délelőtti játékba integrált tanulás	A külső világ tevékeny megismerése Komplex tevékenységbe ágyazott verselés,mondókázás	Verselés,mesélés Komplex tevékenységbe ágyazott verselés,mondókázás	Rajzolás,festés, mintázás,kézimunka Komplex tevékenységbe ágyazott verselés,mondókázás	Mozgás Komplex tevékenységbe ágyazott verselés,mondókázás	Ének,zene,éneskes játék,gyermektánc

Pillangó csoport

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Délelőtti játékba integrált tanulás	A külső világ tevékeny megismerése Komplex tevékenységbe ágyazott verselés,mondókázás	Verselés,mesélés Komplex tevékenységbe ágyazott verselés,mondókázás	Ének,zene,énekes játék,gyermektánc	Mozgás Komplex tevékenységekbe ágyazott verselés, mondókázás	Rajzolás,festés,mintázás,kézimunka Komplex tevékenységbe ágyazott verselés,mondókázás

Minden nap a délelőtti órákban: mindennapos testnevelés.

Hetirendünket rugalmasan kezeljük, alkalomhoz illően választjuk.

A szervezett tanulás formái:

Óvónő által kezdeményezett:

- Mozgás
- Verselés, mesélés
- Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
- Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- Külső világ tevékeny megismerése.

A szervezett tanulás munkaformái:

Frontális:

- Mozgás
- Mindennapos testnevelés
- Külső világ tevékeny megismerése
- Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Mikrocsoportos:

- Rajzolás, mintázás, kézi munka
- Külső világ tevékeny megismerése
- Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Egyéni:

- Részképességek fejlesztése egyéni igények szerint.

Érintkezés szabályai:

- óvónő – gyermek
- gyermek – szülő
- óvónő – szülő
- dajka – szülő
- dajka - gyermek

Játékba integrált tanulás időkeretei tevékenységformánként:

3-4 évesek:	10-15 perc
4-5 évesek:	20-25 perc
5-6-7 évesek:	30-35 perc

Óvodánkban a védett nevelési idő naponta 9.00-15.00 közötti időtartam, melyhez igazítottan, az óvodai életrendet figyelembe véve lehet szervezni egyéb tevékenységet. (pl. zeneoktatás, hitoktatás)

4.4. Nyári élet

A gyerekek nyitottak az udvari élet sajátos szokásrendszerének elsajátítására.

Az udvari szokások kötetlenebbek a tág tér és a változatos tárgyi és természeti környezet miatt. Más vonatkozásban azonban, olyan szokások is szükségessé válnak, amelyek védetté és biztonságossá teszik a gyermekeket a szabad feltételek között. Ezeket a szokásokat fokozatosan sajátítják el.

Az udvari élet sokféle tevékenysége kedvezően alakítja a társas kapcsolatokat.

A változatos terep segíti az együttműködést, a szerepek cseréjét, az egymásra figyelést, közös tervezést, barátságok elmélyítését.

Az udvari játékok egyik alaphelyszíne lehet a babaház. Ez egész nyáron játszóházzá válhat, amelyet időnként változtatni lehet (babaszoba, babakonyhai felszerelések cseréje, szőnyegek stb.).

Az asztalok alkalmasak barkácsolásra, rajzolásra, konstrukciós és építőjátékokra.

Az udvaron íves mászókák, kétüléses hinta, libikóka, mászó vár a mozgásfejlesztésre alkalmasak. Az udvari élet nyáron a legváltozatosabb és leggazdagabb a játék szempontjából. Ekkor töltik a gyerekek a legtöbb időt a szabadban.

A homok a legrégibb tartozéka az óvoda udvarának. Homokozónk fakeretes, biztonságos. Funkciója nem csak a pázsit és homok védelme, hanem a peremen homokozókkal játszhatnak a gyerekek. A homokozó mellett nagy ecetfák biztosítják az árnyékot. Nyáron délután rendszeresen locsolják, megforgatva kupacba ássák. Érdekes és változatos homokozásra van lehetőség a homokozó játékok segítésével (lapát, vödör, szita, autók stb.). A nyári melegben igazi élvezet a sarazás. Vödörben vizet vihetnek a homokba, folyókat, vár körüli vizes árkot készíthetnek. Az udvari elfoglaltságok sorában előkelő helyet foglalnak el a mászókákon végzett különféle mozgások, a mérleghintázás.

A karikák segítségével játszható versenyszerű játékok:

- Mókusok ki a házból!
- Tolvajlépés.
- Medvevadászat stb.

Udvarunkon található állandó építmények:

- babaház
- mérleghinta
- íves mászókák
- homokozó
- mászó vár
- kétüléses hinta
- rugós hinta

Mozgatható eszközök:

- asztalok
- székek
- padok
- Greiswaldi-fal
- focikapu

Kivihető eszközök:

- labda - tojáslabda
- ugrókötél
- karika
- homokozó játékok
- közlekedési eszközök
- babák
- babakonyhai felszerelések
- rollerok
- lovas hám
- gokart
- tölcsér

Nyári élet napirendje

(júniustól – augusztusig)

6.30	GYÜLEKEZÉS	JÁTÉK
8.30		tízórai
9		JÁTÉK

szabad levegőn való tartózkodás

tevékenységekben megvalósuló tanulás

mindennapos testnevelés

MESE

11.40	ebéd

12.30	PIHENÉS
14.40	uzsonna
15	JÁTÉK
16.30	

4.5. Társadalmi ünnepek

4.5.1. 1848. március 15.

A magyar történelem talán legjelesebb napja. Minden évben ezen a napon az egész ország ünnepel. Az utcák megtelnek ruhájukra nemzetiszínű kokárdát tűző idősekkel és fiatalokkal. Mindenki emlékezik. Senki nem feledi Petőfit, Jókait, Kossuthot, és még sorolhatnánk a neveket, akiknek döntő szerepük volt abban, hogy március 15-én egy nemzet mozdult meg a zsarnokság, az elmaradottság ellen.

Példaként kell, hogy álljon mindenkor a történelem folyamán, mert erőt és buzdítást adhat bármilyen korban azoknak, akik egy új, fejlettebb világ létrehozásáért küzdenek.

Ezen a napon nemcsak a márciusi ifjak nemes tettét, a forradalom kirobbanását ünnepeljük, felelevenednek a forradalom és szabadságharc legjelentősebb pillanatai.

4.6. Óvodánk hagyományos ünnepei

Az óvodában az ünnepélyek rendje évenként ismétlődő jelleggel, a korábbi hagyományokat ápolva kerül meghatározásra.

A hagyományápolás az óvoda valamennyi dolgozójának, ellátottjának a feladata.

A hagyományápolás célja, a nemzeti identitástudat alapjainak lerakása, nemzeti kincseink megőrzése, általa az óvoda hírnevének erősítése.

Elsősorban a nevelőtestület feladata, hogy az óvoda hagyományait fenntartsa, új hagyományokat teremtsen, s az újonnan teremtett hagyományokat is tovább éltesse.

Jeles napok az óvodában:

Szent Mihály nap (szept. 29.)

Szüret (október 15-től)

Advent (november 30. utáni első vasárnaptól a negyedik vasárnapig)

Mikulás (december 6.)

Luca napja (december 13.)

Karácsony (december 24-25-26.)

Farsang (vízkereszttől hamvazószerdáig)

Húsvét (az első tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap)

Május elseje (májusfa állítás)

Pünkösd (Húsvét után következő 50. napon.)

Nagycsoportosok búcsúztatása május végén, június elején, amunkatervben meghatározott időpontban.

Családi délutánunkat június elején tartjuk, melyre mindenki vendégeket hívhat.

4.7. Szociális hátránykompenzálás

Az élet és az egészség birtoklása a társadalmi lét feltétele. A családban való nevelkedés (szocializáció), a társas kapcsolat, a szociális biztonság az ember alapvető, nélkülözhetetlen szükséglete. A szociális biztonság megteremtése nélkülözhetetlen, s elsősorban a családban, a családi létfeltételekben kell realizálódniuk. Napjainkban a gyermekes szülők munkanélküli helyzete, a kedvezőtlen lakásviszonyok és ellátási lehetőségek következtében a gyermekek is szociálisan veszélyeztetett helyzetbe kerülnek.

Célkitűzéseink:

a.) Felzárkóztatás:
- Egyéni foglalkoztatás
  - retardált gyermek
  - tehetséges gyermek
- Szükség esetén egyéni fejlődési tervet készítünk.
- Beilleszkedés elősegítése
- Együttműködés a szülőkkel:
  - szükség esetén családlátogatás
  - étkeztetési kedvezmény
  - tanácsadás
  - a 3 éves gyermek óvodába kerülésének elősegítése
  - nyílt-hét.

b.) Együttműködés a munkánkat segítő intézményekkel, szakemberekkel
- önkormányzat
- védőnő
- Gyermekjóléti Szolgálat vezetője
- orvos
- logopédus
- iskola
- Nevelési Tanácsadó.

Óvodánk pedagógiai tevékenységéhez szorosan kapcsolódik a gyermekvédelem. Olyan légkör alakítására törekszünk , amely kizárja annak lehetőségét, hogy bármelyik gyermek származása, vallása, nemzeti hovatartozása vagy bármely más oknál fogva hátrányos helyzetbe kerüljön.

A gyermekvédelmi feladatok ellátása a nevelői tevékenység szerves része, minden óvónő munkaköri kötelessége.

Célunk:

- A gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése, gyermeki és emberi jogainak érvényesítése.

- Hátránykompenzálással az esélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára

- A csoportban dolgozó óvónők a mindennapi tevékenységek során megnyilvánuló rendellenességekre (magatartási, fejlődési) felhívják a
- szülők figyelmét: tapintatos, megértő, segítő magatartással a szülővel együttműködve feltárják a kiváltó okokat, s mindent megtesznek ezen okok megszüntetésére, ellensúlyozására.

- az óvodavezető figyelmét: aki szükség esetén felveszi a kapcsolatot a Gyermekjóléti Szolgálat vezetőjével.

- Veszélyeztetettség megelőzése érdekében a Gyermekjóléti Szolgálattal közösen vizsgáljuk a veszélyeztető okokat.

- Információt, tájékoztatást adunk a gyermekkel kapcsolatos megfigyeléseinkről.

- Betekintést engedünk a gyermeket érintő nyilvántartásba.

- Segítséget adunk a megelőzés stratégiájának kidolgozásában.

- Előzetes meghívás után a vezető óvónő részt vesz az esetmegbeszélő
- összejöveteleken.

- Védelembe vett gyermek esetén közösen elkészítjük a gyermek gondozási-nevelési tervét.

4.8. Az óvoda kapcsolatai

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, melyeket az óvoda vagy a család teremt meg.

Az óvodának kapcsolatot kell tartani azokkal az intézményekkel, melyek, az óvodai élet alatt (pedagógiai szakszolgálat intézményei, közművelődési intézmények, egészségügyi ellátó rendszer), és az óvodai élet után (iskola) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében.

A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez.

Minden óvoda sajátos, egyéni jellegét a szűkebb és tágabb környezete határozza meg.

Valójában az intézményi dolgozókon múlik, hogy az óvoda légköre milyenné válik.

Az óvoda, amely az egyik kezdeményezője lehet a néphagyományőrző, értékteremtő munkának, újraélesztheti a kis közösségek hagyományait és erősítheti a család biztonságadó szerepét is. Megteremtheti az egyensúlyt a család és az intézményes nevelés között. Ha az óvoda a családokat is képes bevonni, akkor válik nyilvánvalóvá, hogy minden családban él a derűs együttlétek, közös tevékenységek igénye. Az együtt munkálkodás, az egymásra

figyelés örömét kaphatják örökségül a gyermekek akkor, ha a hagyományhoz az óvoda a családokkal együttműködve közösen nyúl vissza.

A család gyermeknevelési szokásait nem irányíthatjuk, ízlés terén különösen nem diktálhatunk.

A magánélet határait tisztelni kell. A gyermek dolgaival kapcsolatos közízlést azonban apró lépésekben formálhatjuk. Hozzájárulhatunk társadalmunk pedagógiai kultúrájának kimüveléséhez, az emberi élet minőségének javításához.

A családdal való első kapcsolatfelvétel a gyermek óvodába kerülése előtti óvodai látogatás, családlátogatás, baba-mama találkozón való óvónői részvétel, tanácsadás. Egy későbbi időpontban a szülő, gyermekével együtt ismerkedhet az óvodai élettel, közösen, hosszabb-rövidebb ideig.

A tanévkezdésig a gyermek igényeihez mérten többször is meglátogathatják az óvodát.

A szoktatás fokozatosan, lehetőleg valamelyik szülővel közösen történjen. Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül. A kettő összhangja feltétele a gyermek harmonikus fejlődésének.

A családi nevelési feladatokat az óvoda nem vállalhatja át, de hozzájárulhat a kedvezőtlen hatás enyhítéséhez. A családdal való eredményes együttműködéshez megfelelő alapot teremt az óvónő gyermekismerete, pedagógiai és pszichológiai felkészültsége. Minden családdal külön-külön találjuk meg a kapcsolatteremtés, segítés megfelelő módját. Az óvónő bizalmat ébresztő, támaszt nyújtó magatartása megalapozza a jó kapcsolatot az óvoda és a család között. A gyerek nevelése szempontjából lényeges az őszinte érdeklődés, az egymás iránti bizalom kialakítása. A legnagyobb emberi és pedagógiai tapintattal kell közeledni a hátrányos és veszélyeztetett helyzetű környezetben élő gyermek családjához. Ha a kapcsolatfelvétel nem sikeres, az óvónő, az óvoda kezdeményezheti a gyermekvédő hatóságok segítségét.

A kapcsolattartás formái:

Óvónő – szülő párbeszéd: kölcsönös napi rövid tájékoztatás, tájékozódás.

Családlátogatás: a gyermek megismerése a családi környezetben, ezzel is elősegítjük a beszoktatás zökkenőmentességét.

Nyílt napok: a szülő megismerheti a csoport óvodai életét és gyermeke óvodai tevékenységét, viselkedését.

Fogadóóra: a szülő kérésére vagy az óvónő ajánlása alapján időpont egyeztetéssel.

Szülői értekezlet: beszélgetés a különböző nevelési területekről, tájékoztatás a csoport éves munkájáról, az évvégére elért eredményekről.

Előadások: az év folyamán a szülői értekezletekkel egybekötve előadások szervezése, mely segítséget adhat a gyermeknevelséhez

Családi programok: A Szülői Közösséggel együttműködve közös délutánok szervezése, ahol gyermek ,kis- és nagytestvér –szülő- nagyszülő együtt ünnepelhet, szórakozhat, tevékenykedhet.

Fontos, hogy a szülők fokozatosan, lépésről-lépésre ismerjék meg az óvoda nevelőmunkáját. Vegyék észre eredményeiket, de ismerjék gondjaikat is. Az együttműködés egyenrangú nevelőtársi viszonyban, jó partnerkapcsolatban valósuljon meg.

A **fenntartóval** arra törekszünk, hogy munkánkat és körülményeinket megismerjék.

Bízzunk abban, hogy a kialakult támogató jellegű, korrekt kapcsolat az elkövetkezendő időszakban is megőrizhető lesz.

Biztosítja a működéshez szükséges zavartalan és színvonalas feltételeket.

A kapcsolat kezdeményezője, irányítója az óvodaigazgató.

Az **óvoda és az iskola** nevelőmunkájának az összehangolását megkívánja az óvodából az iskolába való zavartalan átmenet szükségessége.

Kapcsolatunkban érvényesüljön a kölcsönös nyitottság.

Az óvónő szoros együttműködést, nevelőpartneri viszonyt alakítson ki az iskolai pedagógusokkal.

A kapcsolattartást az iskolával az óvodai nevelőmunka szerves részének kell tekinteni.

A nagycsoportosok az utolsó óvodai évben ellátogatnak az első osztályba. Pozitív élményeket gyűjtenek az iskolában.

A leendő tanító néni óvodai környezetben látogatja meg a gyermekeket. A gyermekek érdekében a tartalmas együttműködésen munkálkodunk.

Az **óvoda orvosával, a védőnővel** rendszeres kapcsolatban állunk.

A **helyi egyházakkal** igény szerint tartjuk a kapcsolatot.

Más óvodákkal, óvónőkkel kirándulások alkalmával meglátogatjuk egymást (répcelaki Márton nap), Szent Mihály napunkra meghívás.

A **Nevelési Tanácsadó**, a **Pedagógiai Szolgáltató és Kutató Központ** véleményét problémás esetekben kikérjük.

Az óvoda és a család kapcsolatának alakulásában fontos szerepe van a **Szülői Közösségnek.** A Szülői Közösség vezetőségébe olyan szülőt érdemes bevonni, aki mind a szülőkkel, mind az óvónővel képes közvetlen kapcsolatot teremteni. Cél a hatékony, aktív vezetőség megalakítása. Általános tapasztalat, hogy a szülők együttműködők, ha meggyőződnek arról, hogy a nevelő a gyermeküket elfogadja, szereti, segíti.

4.9. Az óvoda szolgáltatásai

Ingyenes szolgáltatások:

- hagyományőrző nap: Szent Mihály nap szeptember 29.
- gyermeknap
- ballagás
- farsang
- karácsony
- húsvét
- családi nap
- mikulás
- kirándulás

- **Térítéses szolgáltatások:**

- bábszínház
- kulturális programok

4.10. Nevelőmunka adatkezelése

A nevelőmunka adatkezelésének 4 fontos eleme:

- A csoport szokás és szabályrendszere

- Eseményterv, programterv
- Tématerv
- A gyermek egyéni adattárolója.

A csoport szokás és szabályrendszere

Időkerete: tervezése fél évente

Nem a gyerek életkora szabályozza, hogy milyen szokások vannak, hanem az óvónő szokásrendszere. Minél kisebb a gyermek, annál kevesebb a szabály, minél nagyobb, annál több a szabály.

Eseményterv, programterv

Időkerete: havonta

- Ünnepek csoportra lebontva
- Események
- Kirándulások
- Újfajta tevékenységek bevezetése
- Az óvoda család közös tevékenységei.

Tématerv

Időkerete: havonta tervezzük , kéthetenkénti váltásban dolgozunk.

A gyermek egyéni adattárolója

- Fél évente a szülőt tájékoztatjuk gyermeke fejlődéséről, melynek tudomásul vételét aláírásával dokumentálja.

- Az óvónő minden gyermekről az alábbi adatokat rögzíti:

- Szociokultúrális háttér jellemzőiről nyújtott információk (egyszer vesszük fel).
- Első családlátogatás
- A beszoktatás története, jellemzői
- A családban bekövetkezett változások. (Az anya-gyermek kapcsolatára utaló észrevételek)
- A gyermek korai fejlődésére vonatkozó adatok:
- anamnézis (szülő önkéntes adatszolgáltatása)
- A fejlődés állomásainak folyamatos regisztrálása a konkrét események bejegyzésén keresztül
- Önkontroll, értékelő visszajelzés
- Kapcsolat a családdal
- Családlátogatás, fogadóóra, szülői értekezlet

Dokumentumok vezetése

Az alábbi dokumentumokat vezetjük:

- Csoportnapló / Ovikréta/
- Gyermekek, szülők adatai /Ovikréta/
- Felvételi és mulasztási napló /Ovikréta/
- A gyermek egyéni adattárolója
- Egyéni gondozási – nevelési terv (A veszélyeztetett gyerekekről a Gyermekjóléti Szolgálat vezetőjével közösen készítjük el)

5.Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai

5.1 Játék

A gyerek a játékba, mint formai keretbe viszi bele – kifejezetten vagy rejtetten – belső történéseit, érzelmeit, vágyait különböző pszichikus funkcióinak működése a felszínen játékként jelenik meg. Sokrétű, összetett viselkedés, életmód, életforma, elsődleges életkategória.

A játék szabad cselekvések sorozata. Szabad akaratból, külső kényszerítő erő nélkül jöhet csak létre. A csoportszoba tárgyai, berendezése, a játékszerek a belső indítékból létrejövő játék külső feltételei. A tárgyak csak akkor ösztönzik a gyermeket játékra, ha közük van hozzá, elérhető részesei lehetnek életüknek, cselekedeteiknek.

Célunk:

A tevékenységen keresztül a gyermek sokoldalú, harmonikus személyiségének kibontakoztatása, kompetenciáinak fejlesztése.

Érzelmi, akarati tulajdonságainak alakítása.

Szociális, társas viselkedésének, magatartásának formálása.

5.1.1. Feladatok

A játékhoz szükséges feltételek biztosítása.

Az óvodáskorban megjelenő játékfajták, azok tartalmának, minőségének gazdagítása a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevételével.

A gyermekek beszédkészségének fejlesztése a játék által.

A játékhoz szükséges feltételek biztosítása

(légkör, hely, idő, eszközök, tapasztalatok, élmények)

Légkör

Az óvónő alakítson ki olyan légkört, melyben a gyermek szabadon dönthet arról, hogy kivel játszik, milyen játékot választ, milyen témát dolgoz fel, azt milyen eszközzel jeleníti meg, ehhez milyen helyet választ, és hogy mennyi ideig tart a játéka.

A csoportban csak annyi szabály legyen, amely elősegíti a rugalmas, oldott légkör fenntartását, a szabad játékot, a gyerekek ötleteinek megvalósulását, az alkotó együttműködés kialakulását.

Hely

A csoportszobát kuckósan rendezzük be, mely biztosítja a játék intimitását. Fontos, hogy legyen egy meghitt mesesarok, mely a dramatizálás és bábozás helye is.

A séták során összegyűjtött kincsek is egy külön sarokban kapjanak helyet.

A rajzolásnak, festésnek, agyagozásnak legyen állandó helye. Az ehhez szükséges eszközök minden játékidőben álljanak a gyerekek rendelkezésére.

Az udvaron a játéktér megnövekedik. Ösztönözzük a gyerekeket nagymozgásos tevékenységek végzésére, népi, ügyességi és sportjátékok végzésére.

Idő

A játéktevékenység az óvoda kinyitásával kezdődik. A játék folyamatosságát a folyamatos napirend biztosítja. A gyermekek egybefüggően, a játék elrakása nélkül játszhatnak több órán át.

A napi élet megszervezésében az óvónő törekedjen arra, hogy a gyermekek minél több időt kapjanak az udvari játéktevékenységre.

Játékeszközök

A játékeszközök olyan tárgyai a cselekvésnek, amelyek kibontakoztatják és gazdagítják a gyermekek elképzeléseit. Az óvónő a játékhoz biztosítson egyszerű, ízléses, praktikus játékeszközöket, olyanokat, melyek sokféle játékra inspirálnak.

A 3-4 éves gyermekek játékához sok eszközre van szükség. (Gyakorló játékokhoz, szerepjátékokhoz, esztétikai neveléshez)

A 4-5-6 éves korosztálynak az óvónő bővítse az eszközválasztékát a szerepjátékhoz kapcsolódó kellékekkel, valamint értelem és képességfejlesztő játékokkal.

Az udvari játékokhoz, ha az idő megengedi, legyen módjuk használni a csoportszobai eszközöket a nyugodt, kreatív játékhoz. (barkácsolás, rajzolás, festés, konstruálás)

Élmények

A gyermekek a környezetükből szerzett tapasztalatokkal a játék tartalmát gazdagítják. A családban, az óvodában, a természeti és társadalmi környezetben szerzett tapasztalataikat a gyermekek újra és újra átélik.

Az óvodáskorban megjelenő játékfajták

Gyakorló játék:

Az óvodáskort megelőző fejlődési szakasz jellemző tevékenységi formája. Óvodában az új, ismeretlen dolog kipróbálásakor, illetve a szerepjátékból kiemelt művelet gyakorlásakor jelenik meg. A véletlen cselekvéshez örömérzés társul. Ez az örömérzés ad alapot a cselekvés többszöri megismétléséhez. Az óvónő biztosítson eszközöket a gyakorló játékhoz mind a csoportban, mind az udvaron. (homok, víz, kavics) A gyakorlójáték fejleszti a szem-kéz koordinációt, a kezesség-szemesség kialakulását.

Szerepjáték

A leggazdagabb lehetőséget nyújtó játékfajta. Alapja a gyermek élményvilága. A vállalt szerepeken keresztül ábrázolják a valóság számukra lényeges mozzanatait. Benne alakulnak a gyermekek közti társas kapcsolat, az együttműködés, a kölcsönös alá és fölérendelés, a közös tevékenység. Az óvónő segítse a gyermekek játékát továbbfejlődni. Az óvónő szervezzen és vállaljon szerepeket, a különböző kapcsolatok kialakítása minta legyen a közös cselekvéseknél.

Dramatizálás:

Feltétele, hogy az irodalmi alkotások érzelmileg megragadják a gyermeket, esztétikai élményt jelentsenek számukra. Saját elgondolásaik alapján jelenítik meg különféle kellékekkel. Az óvónő adjon modellt egy-egy szereplő megformálásához.

Bábozás

Forrása lehet esztétikai élmény vagy bármilyen tapasztalat, elképzelés.

Az óvónő bábjátéka, melyben a gyerek a néző.

A gyerek bábjátéka óvónői segítséggel.

A gyerek bábkészítő tevékenysége és önálló játéka.

Bábszínházi előadás

A fejlesztés feltételei:

Gyermek- és felnőtt méretű bábok, bábparavánok.

Jelmezek, maszkok, különféle méretű, és anyagú textíliák, kiegészítő kellékek /pl. tarisznya, kalap, bot, stb./

e.) Építő, konstruáló játék:

A gyerekek kockákból és más játékszerekből, különböző alkatrészekből, anyagból különféle tárgyakat hoznak létre. Legyen jellemző rá a formagazdagság. A gyermek élje át az alkotás örömét.

a.) Barkácsolás:

Kötetlen tevékenység, mely a szerepjátékhoz kapcsolódó eszközigényen alapszik. Időpontját a játékhelyzet határozza meg. Az óvónő gondoskodik a helyről, anyagról, szerszámokról, a személyes példamutatásról.

b.) Szabályjáték:

Pontos, meghatározott szabályok szerint zajlik. A szabályok határozzák meg a játék megkezdésének módját, menetét, befejezését, egy-egy szakaszának lezárását.

Fajtái:

- - mozgásos: testnevelési játékok, dalos és mondókás népi játékok, fogócskák, bújócskák, körjátékok, szembekötősdi, labdajátékok, mozgásos verseny-játékok.
- értelmi képességet fejlesztő játékok:
  társasjátékok, kirakók, dominók, kártyajátékok, nyelvi játékok

<u>A gyermekek beszédkészségének fejlesztése a játék által</u>

A játék nagyon sok lehetőséget teremt a kommunikációra, a párbeszédek kialakítására. az óvónő szerepvállalásai modellértékűek. (Szókapcsolatok, mimika, gesztus, hangszín, hanglejtés, hangsúly, hangerő)

A dramatikus játékok segítik a hangsúllyal, hangerővel való bánni tudás kialakítását.

Az anyanyelvi játékok fejlesztik az artikulációt, szókincset, kifejezőkészséget.

5.1.2. A fejlődés eredménye az óvodáskor végén:

a.) Gyakorlójáték:

- ✓ Tartósan csak akkor jelentkezik, ha a gyermek a fejlődésben lemarad, képességei fejletlenek, tapasztalatai, élményei szegényesek.

b.) Szerepjáték:

- ✓ Megértik, elfogadják játszótársaik ötleteit.
- ✓ Alkalmazkodnak egymáshoz, a játék szabályaihoz.
- ✓ Le tudnak mondani egy-egy számukra fontos játékeszközről.
- ✓ Önállóak a játék tervezésében, a szerepek kiválasztásában, az eszközök megválasztásában, a szabályok betartásában.

c.) Dramatizálás:

- ✓ Szívesen dramatizálnak élményeik alapján életszerű eseményeket.

d.) Bábozás:

- ✓ A bábozáshoz szükséges eszközöket önállóan alkalmazzák saját ötlet vagy irodalmi élmény alapján.

e.) Építő, konstruáló játék:

- ✓ Egyre igényesebb módon hozzák létre alkotásaikat.
- ✓ Önállóan, egyéni ötlet jellemzi játékukat.

f.) Barkácsolás:

- ✓ Természetes módon készítenek eszközöket és használják fel játékukban.

g.) Szabályjáték:

- ✓ Képesek bonyolultabb szabályjátékok megtanulására, a szabályok megtartására.
- ✓ Játékukat az egészséges versengés jellemzi.

5.1.3. A terület kapcsolata más nevelési feladatokkal:

- A fejlettebb gondolkodás és nyelvi kifejezésmód jobb lehetőséget teremt a társakkal alakuló kapcsolatokra.

- A társakkal való együttműködésben alakulnak viselkedési szokásaik, magatartásuk.
- Közvetlen környezetük alakításában fejlődik esztétikai érzékük.
- A gyermekek közötti interakcióban jelentős szerepe van a verbális kommunikációnak.
- A fejlődésben, szocializálódásban, a társadalmi szerepek tevékeny elsajátításában alapvető tevékenység.

5.2 Verselés, mesélés

Az óvodai nevelés páratlan eszköze a mese. A mese az a beszédmód, amire egy hét éven aluli kisgyermek tartósan, kényszerítés nélkül figyelni tud. Ritmusa, képi ereje, folyamatossága, hangulata fogva tartja a képzelőerőt, és minden másnál jobban a mesélő felnőtthöz kapcsolja az óvodás hallgatóságot. A mese örömforrás, hiányzik belőle a közvetlen oktató szándék. Mesehallgatáskor a feszült csend és figyelem az erős képzelődés nagy belső energiákat mozgósító megnyilvánulása. A mesehallgatás kellemesebb, ötletgazdagabb és többszólamú, ha különböző életkorú gyermekek vannak együtt. A gyerek nem csupán szereti a meséket, verseket, hanem hisz is bennük. Nagyon fontos számukra a mese, mely mozgásba hozza a gyermeki képzeletet, megbékíti félelmeivel, erősíti önbizalmát.

Célunk:

- A nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel a biztonságos önkifejezés megalapozása.
- A magyar kultúra értékeinek átörökítése.
- Interkulturális nevelés

5.2.1. Feladatok:

- A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása.
  - Az óvodás korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása (mesélés, verselés, dramatizálás, bábozás, dramatikus játékok)

- A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése versekkel, mesékkel, dramatikus játékokkal.

a.) A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása:
A felhasznált művek választásában érvényesüljön a pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosság. Csak a művészi értékű irodalmi alkotások biztosítják az esztétikai élmény mélységét.

3-4 éves korban a versanyagot népi mondókákkal, rigmusokból és a legismertebb költők ritmikus, zenei hatású verseiből állítsuk össze. A mesék cselekménye legyen egyszerű, érthető.

4-5 éves korban a mesék lehetnek többfázisos szerkezetű állatmesék. (Népmesék, dramatikus népszokások, realisztikus mesék) A mondókázás anyagát népi mondókák, névcsúfolók, halandzsálások alkotják. A versek vidám, humoros, klasszikus és mai magyar költők népköltészeti ihletésű, ritmusélményt nyújtó versei legyenek.

5-6-7 éves kor: A mesehallgatás igazi ideje. Állatmesék, cselekményesebb népmesék, realisztikus mesék, tündérmesék, tréfás mesék, műmesék, folytatásos meseregények kerüljenek a gyermekek mesetárába. A versanyagot kiolvasók, népi mondókák, lírai versek, közmondások alkossák. A választott mesék, versek, mondókák erősítsék a gyermekekben a környezet megszerettetését, az évszakok szépségét, a néphagyomány ápolást.

b.) Az óvodáskorban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása
Az óvónő teremtsen minél több lehetőséget a vidám rigmusok korai megkedveltetésére. A gyermekek az óvónővel együtt sokszor ismételjék az állathívogatókat, altatókat, kiolvasókat. Az egyszerű állatmeséken keresztül fokozatosan szoktassuk rá a gyermekeket a mese figyelmes végighallgatására. Először az óvónők, a nagyobb gyermekek, majd a kicsik fokozatos bevonásával próbáljuk megjeleníteni az egyszerű meséket. A vers, mese, dramatikus játékokhoz használjon kellékeket az óvónő.

Az óvónők és a nagycsoportos korú gyermekek bábozzanak, dramatizáljanak minél több alkalommal a kisebbeknek. A kiscsoportos korú gyermekek 10-12 mondókát és 10-14 új mesét ismerjenek meg.

4-5 éves korban kialakul a mese, a vers szeretete. Játékukban mind többször fordul elő a mesélés, bábozás, versek, kiolvasók, halandzsák ismételgetése.

A 4-5 éves gyermekek 4-5 mondókát, 5-6 rövidebb verset és 10-14 új mesét ismerjenek meg.

5-6-7 éves korban 4-5 kiolvasóval gazdagodjon a nagycsoportos mondókarepertoárja. A gyermekek ismételgessék az előző években tanult verseket. Az új versek (15-20) bemutatása a gyermekek élményeihez kapcsolódjon.

Ügyeljünk a szavak gondos, tiszta ejtésére, az értelemszerű hangsúlyozásra.

Az óvónő a délutáni pihenés alatt olvasson a gyermekeknek folytatásos mesét. A nagyobb gyermekek 15-20 új mesét halljanak az év folyamán. A mese megkezdése előtt fontos feladatunk megteremteni a kellő hangulatot, a nyugodt légkört, hogy a gyermekek részesei legyenek a mesének. A mindennapi mesék hatására összefüggéseket találnak a mindennapokkal, nagymértékben hozzájárul önismereti fejlődésükhöz. A mesélés közvetlen, meleg légköre, jó hangulata még inkább ráirányítja figyelmüket arra, hogy mi a jó, mi a szép, miért kell nekik és másoknak is a szép és a jó szó, a szeretet.

A mese csendet kíván, figyelmes hallgatóközönséget. Ennek feltételeit meg kell teremtenünk. A kiválasztott mese, vers, a gyermekcsoport szokásainak, a pillanatnyi helyzetnek az ismeretében döntjük el, milyen hosszú mesét, verset, mondókát kívánunk elmondani.

A közös mesehallgatáshoz szükséges légkör a nevelő segítsége nélkül sosem jöhet össze.

Olyan megoldásokat keressünk, melyek az együttlét intimitását hangsúlyozzák (besötétítés, gyertyagyújtás stb.).

Az irodalmi anyag kiválasztásánál elsődleges források a magyar népmesék és mondókagyűjtemények legyenek számunkra. A könyv nélküli, érzékletes előadásmód elengedhetetlen követelmény.

Az utánzásra, ismétlésre, az egyöntetűségre való hajlam igen erős ebben a korban. Ez az életkori tulajdonság megkönnyíti a versismétlést.

Minden szervezett forma jó, ami elősegíti a gyermekek kíváncsiságának felkeltését és odaillő módon, stílusosan szolgálja az adott mese vagy vers hatásának kibontakoztatását.

c.) A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése a versekkel, mesékkel, dramatikus játékokkal

A nyelvi képességek fejlesztésének leghatásosabb eszköze a mese, vers, bábozás és a dramatikus játékok. Ezeken keresztül sajátítják el a gyermekek a helyes ejtést, tiszta beszédhallást, a nyelvtanilag tiszta beszédet. A népi

mondókák segítségével tisztulhat a magán- és mássalhangzók helyes ejtése. A gyermekek a mese és vershallgatások során sok új fogalommal ismerkednek meg. A bábjátékokban, dramatikus játékokban a dramatikus helyzetek lehetőséget nyújtanak a társalgási kedv fokozására, párbeszédekre, önálló versmondásra.

A fejlesztés feltételei:

Mesés- és verseskönyvek, igényes illusztrációkkal

Magnókazetták és egyéb hanghordozók, művészek előadásában hallható mese- és versfelvételekkel.

Gyermekeknek szóló színi és bábelőadások.

5.2.2. A fejlődés eredménye az óvódáskor végére:

- ✓ A gyermekek szívesen ismételgetik a verseket, rigmusokat.
- ✓ Várják, igénylik a mesehallgatást.
- ✓ Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak önmaguk és mások szórakoztatására.
- ✓ A szöveges lapozgatókban a kép és a vers egyenrangú, utánozhatják a képen látottakat.
- ✓ A mondókajáték csak akkor jóízű, ha a felnőtt már ismerős. (testrészekről szóló, arcsimogató, vigasztaló, altató, ébresztő, kedveskedő játékok) Ezeket fáradhatatlanuk kérik, szeretnének sorra kerülni.
- ✓ A folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait össze tudják kötni.
- ✓ Eljátszani, bábozni, dramatizálni kedvenc szórakozásaik közé tartozik.
- ✓ Az elalvás előtti időt élvezetessé teszik a halkan elénekelt dalok, ringatók, ismerős szép versek, mesék.
- ✓ A nagycsoportosokat már foglalkoztatja, hogy az írott szöveget olvasással meg lehet fejteni.

✓ Megjegyeznek 10-14 mondókát, 6-8 verset és 15-20 mesét.

5.2.3. A terület kapcsolata más nevelési feladatokkal:

- A mesében átélt helyzetek a gyermekek játékában is megjelennek, fejlesztik azt.
- A dramatizáláshoz szükséges eszközöket saját maguk készítik el, kendőkből, szalagokból, papírból pillanatok alatt elkészülnek a királyi palástok, koronák stb. Nő a gyermekek bábozási kedve.
- A mesehallgatás, versmondás az anyanyelvi nevelés semmi mással nem pótolható lehetősége. Különös beszédhelyzet, amely erős, tartós, önkéntelen figyelmet vált ki.
- Az ének-zenei neveléssel is szoros kapcsolatban áll, hiszen nyelvünk dallamának, ritmusának törvényszerűségei érvényesülnek a mesemondás során.
- Az ábrázolás különböző technikájának alkalmazásával készítenek eszközöket, játékokat, meseillusztrációhoz.

5.3 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Célunk:

- A közös éneklés, a közös játék örömének megéreztetése, ami fejleszti a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.
- A gyermekek minél több olyan zenei élményhez juttatása, ami megalapozhatja zenei anyanyelvüket.

5.3.1. Feladatok:

- A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása.
- Az óvodáskorban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása.
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.

a.) A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása

Az óvodai zenei nevelés során a gyermekek mondókákat, énekes játékokat, komponált gyermekdalokat ismerjenek meg. A mondókák, énekes játékok a zenei anyanyelvünk művészi értékei.

A magyar népi játékok rakják le szövegben, dallamban, mozgásban egyaránt a tudatalatti magyarság alapkövet – tanítja Kodály Zoltán. Ebből a kincsből válogassunk mondókákat, gyermekjáték dalokat. Ismertessük meg a gyermekeket a dalokhoz tartozó játékok változatos formáival, az esztétikus mozgást igénylő párjátékokkal. A mozgással megerősített, testileg, lelkileg átélt és ismétlődő ritmus segíti a gyermek számára nélkülözhetetlen kitartást, esztétikai intelligencia kialakítását. A hagyományápolással olyan élményekhez juttathatjuk a gyermeket, amelyek az én-tudat mellett a magyarságtudatot is megalapozzák.

A 3-4 éves gyermekek ismerjenek olyan ölbeli játékokat, melyeket a felnőttel közösen játszhatnak. (arc-, kéz-, ujj-, lovagoltató játék)

A kicsik egyszerű 4-5 hangból álló énekes játékokat ismerjenek meg. Tanuljanak egy-két komponált gyermekdalt az ünnepek köszöntésére.

A 4-5 éves gyermekek tanuljanak mondókákat. Még mindig játsszanak ölbeli játékokat. Énekeljenek dúr-hexachord hangkészletű énekes játékokat.

Ismerjék meg a csigavonal, hullámvonal, szerepcserére épülő játékokat.

A negyed, nyolcad ritmusképeken kívül megjelenhet már a szinkópa is.

Tanuljanak alkalmi dalokat utánzó mozdulatokkal.

Az 5-6-7 éves gyermekek játsszanak kiolvasókat. Zenehallgatáshoz az óvónő olyan műveket válogasson, amit maga tud előadni, és amelyek felkeltik a gyermekek érdeklődését az értékes zene iránt.

b.) Az óvodáskorban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása

A 3-4 éves gyermekek tanuljanak meg 6-8 mondókát és 10-15 énekes játékot. A rövid mondókák 2/4-es üteműek, amelyekben negyed és páros nyolcad ritmusok vannak. Tudjanak halkabban, hangosabban beszélni, mondókát mondani és énekelni. Figyeljék meg a csendet, a környezet hangjait és a dallamjátszó hangszerek hangszínét. Érzékeljék különböző mozdulatokkal az egyenletes lüktetést. Az óvónő keltse fel a gyermekek érdeklődését a zenehallgatás iránt. Zenehallgatásnál az élő zenére fektessük a hangsúlyt.

A 4-5 éves gyermekek énekelgessenek 4-8 motívumból álló énekes játékokat, műdalokat. A 4-5 mondóka és a 12-15 új gyermekdal megtanulása mellett ismételgessék a 3-4 éves korban tanult dalokat is. A gyermekdalok

hangterjedelme dúr-hexachord maradjon. A körjátékok már nehezebbek is lehetnek. (Pl.: szerepcserés, párválasztó, sorgyarapító játékok)

A tiszta éneklés érdekében mind gyakrabban énekeljenek egyedül.

Játsszanak kérdés-felelet játékot, változatos szövegekkel és ritmusmotívumokkal. Érezzék az egyenletes lüktetést, használjanak ritmushangszereket. A zenei élmény legyen mindennapos lehetőség számukra.

Az 5-6-7 éves gyermekek tanuljanak meg 4-7 új mondókát, 15-18 új énekes játékot és 3-4 alkalomhoz illő műdalt. Az óvónő tanítson olyan dalokat, melyekben szünet, szinkópa is előfordul.

Tervezzünk bonyolultabb párcsere, kapus, hidas, sorgyarapító- fogyó játékokat, amit tulajdonképpen e korosztály néptáncának is tekinthetünk.

Az énekes játékok mozgás-anyagát variáljuk egyszerű tánclépésekkel. A gyermekek tiszta éneklését a minél gyakoribb egyéni énekléssel segítsük elő. A halkabb-hangosabb éneklést kapcsolják össze a tempóváltoztatással vagy a dallambújtatással. A ritmusfejlesztés eredménye, hogy a gyermekek meg tudják különböztetni az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.

c.) A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása
A zenei nevelés szervezeti formája kötött és kötetlen jellegű. Az egyéni képességfejlesztést (zenei képességfejlesztő játékokat) kötetlen jelleggel mikrocsoportos formában szervezzük. Így a gyermek egyéni képességeit figyelembe véve eredményesebben tudunk fejleszteni. A kötött jellegű énekes játékot lehetőleg az udvaron tartsuk, ha az időjárás engedi. A zenehallgatásra bármikor legyen lehetőség. (A délutáni órákban is)

Fejlesztési feltételek:

CD lejátszó

Ritmusfejlesztő hangszerkészlet , hagyományőrző népi hangszerek.

Kendők, szalagok, kalapok, táncos szoknyák, természetes eszközök, anyagok, kellékek.

Zenei előadások megtekintése, szervezése / óvodában, kultúrházban /.

Önképzésre használható könyvek., szakmai segédanyagok.

5.3.2. A fejlődés eredménye az óvodáskor végére

- ✓ A gyermekek élvezettel játsszák a különböző énekes játékokat.
- ✓ A gyermekek gátlások nélkül, egyedül is tudnak énekelni.
- ✓ Megkülönböztetik a zenei fogalompárokat.
- ✓ Élvezettel figyelik a zenehallgatást.
- ✓ Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- ✓ Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- ✓ Egyöntetűen körbejárnak szép testtartással, kézfogással.
    - o Ütőhangszereket használnak: lüktetést, ritmust, motívumhangsúlyt kiemelnek.
- ✓ Térformákat alakítanak ki (kör, csigavonal, hullámvonal, lánc).

5.3.3. A terület kapcsolata más nevelési területekkel:

Az ének-zenei nevelés az esztétikai nevelés része. Igyekszik megismertetni a gyermekekkel a szép és értékes muzsikát, rá szeretné szoktatni arra, hogy előadásban és zenehallgatásban önmagával és másokkal szemben egyformán igényes legyen, kialakuljon jó zenei ízlése.

Értelmi nevelés:

A közös éneklés és játéktanulás, ezek gyakorlása, ismétlése, a különböző ritmusképzési és hallásfejlesztő gyakorlatok, a zenehallgatás fejleszti a gyermek érzékelését, észlelését, figyelmét, emlékezetét, képzeletét, gondolkodását.

Erkölcsi nevelés:

A játékdalok, táncok szép előadása, a szabályok pontos betartása komoly önfegyelmet, akaratot, pontosságot követel a gyermektől. A magyar népdalok, népszokások, jeles napok dalai, a sok ünnepi, névnapi köszöntő barátságra, testvér- és emberszeretetre nevelnek.

Anyanyelvi nevelés:

A magyar népdalok, jeles napok dalai értékes szövegükkel, a jelenlegi köznyelvben már nem használatos szavaival jelentősen bővíti a gyermekek szókincsét.

Testi nevelés:

Az éneklést kísérő különböző ritmikus mozgások segítik a könnyed, laza éneklést, hangtisztaság kialakulását. A testnevelés ritmikus mozdulatainak begyakorlását megkönnyíti a ritmikus zenekíséret, mondóka, ének. A ritmus diktálta szabályosság esztétikussá teszi a mozdulatokat. A játékdalok, táncok érzelmi indíttatásból fakadó többszöri ismétlése fejleszti az állóképességet.

5.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Célunk:

- A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezéséhez a feltételek biztosítása.
- A gyermekek tér-forma-szín képzetének gazdagítása, esztétikaérzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

5.4.1. Feladatok:

- A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése
- Az óvodáskorban tervezhető alkotó-alakító tevékenységek tartalmának, minőségének fejlesztése.
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.

a.) A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése
A gyermekek alkotó kedvét nem lehet szűk keretek közé szorítani. Nagyon fontos megkeresnünk a módot arra, hogy a gyermek lássa, tapasztalja, megismerje az általa használt anyagok sokszínű tulajdonságát, változtathatóságát. (Pl: hogyan alakítható, formálható a nedves anyag, hogyan lesz a csuhéból királykisasszony.) Ezeket a munkálatokat a gyerekek előtt végezve, őket is bevonva valósítjuk meg. A festés állandó lehetőség a gyermekek számára. A csöpögtetés, a vonalvezetés jó alkalmat ad a színek varázsának megismerésére. Nagy élmény, amikor a gyermek ismeri fel, hogy új színt hozott létre, hogy keze mozdulatával összefutnak, mélyülnek vagy derülnek a színek. Lehetőséget adunk arra is, hogy a már megismert technikát – az új mellett – a gyermek kedve szerint alkalmazhassa, gyakorolhassa. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy festhessenek, ragaszthassanak, tépkedjenek

vagy vághassanak, ha kedvet éreznek hozzá. Midig olyan technikával dolgozhatnak, amivel sikert érnek el, kifejezhetik önmagukat, újabb és újabb ábrázoló tevékenységre kapnak ösztönzést. Szoktassuk arra a gyermeket, hogy a tevékenység befejezése után tegyen rendet maga után, ha szükséges söpörje vagy törölje fel az asztal környékét, ezzel is figyelve a csoportszoba esztétikumára. A gyermekeknek technikákat mutatunk be, legtöbbször önálló elgondolás alapján dolgozhatnak. Alkalmanként témavezérlésű munkákat is készítenek. (Pl.: anyák napi ajándék) Az eredmény képességeinek megfelelő munkát nyújt.

A plasztikai munkák közül kiemelt az agyagozás. Ehhez szükséges nagy helyet a csoportszoba egyik felében biztosítunk. A helyesen megválasztott elhelyezkedéssel a játszó gyermekek sem érzik magukat kizárva. Az agyagozással lehetőséget adunk a régi mesterségekkel való megismerkedésre. Ezekben a tevékenységekben a gyerekekkel mi, óvónők is együttműködhetünk, elkészítjük a saját munkánkat. Szemléltetjük a technikai eljárásokat, így adva példát, figyelve arra, hogy a gyermek ízlésvilágát fejlesszük. Az óvónő jelenléte és a gyermek választási lehetősége a technikák közül biztosítja, hogy a kevesebb élménnyel, bizonytalan technikai ismerettel rendelkező, gátlásosabb gyermek is sikerélményhez jusson. Az óvónő példája alapján társaik is segítő szándékkal fordulnak felé. A vegyes életkorú csoportösszetétel fokozottabban alkalmas arra, hogy az ilyen jellegű másságot elfogadják.

Az ábrázolási technikák számtalan lehetőséget biztosítanak a cselekvési képességek fejlesztésére.

Ritmus- és díszítőérzék fejlesztése során a szépérzékük, variáló, kombináló, képalkotó készségük formálódik, mely által alakul kreativitásuk, fantáziájuk, ízlésviláguk.

Térészlelésük fejlődik a felsorolt technikák alkalmazásánál. Mindezekkel segítjük a sorszámok, névutók megértését is. Az ábrázolás területén szerzett ismereteket, tapasztalatokat a gyermekek spontán helyzetekben alkalmazni tudják.

b.) Az óvodáskorban tervezhető alkotó-alakító tevékenységek tartalmának, minőségének fejlesztése:

Képalakítás:

- Különféle képek készítése rajzolással, festéssel, ragasztással, karcolással, textilkép.
- Síkbeli tájékozódás: fent, lent, szélen, középen.

- Térbeli tájékozódás: alatt, fölött, mellett, átlátszóság stb.
- Díszítés: érdekes tárgyak megfigyelése, gazdagítása a gyerekek tetszése szerint.
- Meseillusztráció, történetek, események képi ábrázolása.
- Festés: kézzel, ecsettel, gombfestékkel, temperával, viasszal, zsírkrétával, festés színkeveréssel, vegyes technikával. (Zsírkréta, festés)
- A papír sokféle méretű és anyagú lehet:
- Leporelló készítése kivágott képekből, további kiegészítés saját rajzaikkal.
- Rajzolás földre, aszfaltra, táblára.

Az óvónő tervezze meg a képalakító tevékenységek technikáját, eszközeit. A gyermekeknek legyen lehetősége az élményeiknek, érdeklődésüknek megfelelő szabad témaválasztásra. Az óvónő segítse a gyermekek képalakító készségének megindulását a szórt elrendezéstől a képelemek, részformák elemeinek egymáshoz rendelésével.

Plasztikai munkák:

Képlékeny, könnyen megmunkálható anyagok (agyag, gyurma, homok, fonal, dobozok stb.) felhasználása, az anyagok formálásának próbálgatása.

- Játékkészítés, mintázás, báb sokféle anyagból, természetes anyagból babakészítés, ajándékkészítés.
- Papír gyűrése, tépése, hajtogatása, ragasztása, nyírása.

A gyermekek tetszés szerint vegyenek részt a plasztikai alakításban. Ismerjék meg az anyagok alakíthatóságát, nyomkodva, ütögetve, gyurkálva, gömbölyítve, simítva, sodorva, mélyítve, tépkedve, karcolva stb. A gyermekeknek legyen biztosítva a mindennapi agyagozás.

Építés:

Térbeli alakzatok sokszínű, változatos létrehozása, az építőjátékok változatos felhasználása.

- Házikók, térrészek, búvóhelyek.
- Hóból, homokból gazdag formavilágú építmény.

Építés közben térbeli tapasztalatokat szereznek.

Arányviszonyok, soralkotás, formák térbeli elhelyezése, térrészletek összefüggése, irányok.

Az óvónő segítse a gyermekeket abban, hogy az építés során nagyobb méretű elemekből, térben állítsanak össze pl. búvóhelyeket, mobil színpadot stb. A térbeli tapasztalat segítse az eredeti megoldások kivitelezését is. A gyermekek önállóan készítsék elő az anyagokat, eszközöket az alkotó tevékenységekhez. Az óvónő biztosítsa a több napon át tartó építés lehetőségét is.

c.) A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása
Az alkotó-alakító tevékenységek a mindennapi játékba integrálódnak. Az óvónő egy héten egyszer tudatosan irányított kötetlen formájú tevékenységet szervezzen. Az óvónő teremtse meg annak a lehetőségét, hogy minden gyermek ilyen formában megalkothassa az ajánlott eszközfeltételekkel képi-plasztikai elképzelését. A gyermekek jelenítsék meg személyiségük kivetített darabját, amelyben érzelmeik, vágyaik, szorongásaik, fantázia- és élményviláguk jelenik meg.

Fejlesztési feltételek:

Dobozok, nagyobb méretű textíliák, csomagolópapírok, kartonlapok, műanyag és fa építőelemek, agyag, liszt-, sógyurma, gyurma, munkalapok, fazekaskorongok.

Hagyományos és háromoldalú /vékony - vastag/ színesceruzák, zsírkréták, ecsetek, temperák, ragasztók, ollók, rajzlapok, színes lapok, tafettpapír, fénymásolópapír / fehér, és színes /,origamipapír, nagyméretű gombfestékek, üvegfestékek, üveglapok, tükrök, fonalak, /szövő, hímző/, tűk.

Szövőkeretek, himzőkeretek, gipszkiöntő formák, gipsz, ruhafesték, viasz, golyók, hurkapálcák, krepp-papírok, gyapjúszösz, posztó, szizál, raffia, tömőanyag, írókák, rezsó, festőköpeny, gyöngyök, vesszők.

Környezetbarát, egészségre ártalmatlan anyagok.

5.4.2. A fejlődés eredménye az óvodáskor végére:

- ✓ Ötletesek az építkezésben, téralakításban. Az elemi térviszonylatokat képalakításaikban egyéni módon jelezni tudják.
- ✓ A képi kifejezés változatos eszközeit használják.
- ✓ Képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat.
- ✓ Próbálkoznak részformák megjelenítésével, mozgások jelzésével. Értékelés során saját műveikről véleményt nyilvánítanak.
- ✓ Elképzelés alapján tudnak formákat mintázni. Készítenek egyszerű játékokat, modelleket, önállóan és csoportosan is.
- ✓ A megismert technikákat fokozott önállósággal alkalmazzák. Késztetést éreznek arra, hogy figyelmüket összpontosítsák, technikai tudásukat aktivizálják. Önálló tervezésük alapján alkalmazzák kombináló és variáló képességüknek megfelelően.

5.4.3. A terület kapcsolata más nevelési területekkel:

Anyanyelvi nevelés:

A vizuális nevelés erősíti a képi szemléletes gondolkodást. A gyermek általában beszéddel kíséri a saját ábrázoló tevékenységét. Az óvónő és a gyermekek vélemény mondanak, ötleteket adnak. A gyerekek különböző szinten állnak a szóbeli és ábrázolóképességben, de a kifejezésben a két képesség segíti egymást.

Játék:

A rajzolás, kézi munka, mintázás, barkácsolás a gyerek számára a játékhoz tartozik. Az ábrázoló tevékenységek beépülnek a játékba, tevékenységként élnek a csoport mindennapjaiban.

Személyiségfejlődés szempontjából alapvető fontosságú az ábrázolás.

Természeti és társadalmi környezet megismerése:

Bármit megfigyeltünk a környezet megismerése során, a gyerek azt vizuálisan is birtokba veheti. Közben téri tapasztalatokat szerez a körülötte lévő világról, tárgyakról, azok viszonyáról.

Testi nevelés:

A nagymozgások után az alapmozgások birtokában a finommotorika kerül előtérbe.

A szem-kéz, a szem-láb koordinációt igénylő mozgások összerendeződnek, finomodnak.

Zenei nevelés:

A gyermekek alkotókedvét felkelti a zenei nevelés. A változatos térformákat, (kör, sor, hullámvonal, csigavonal stb.) a dalos, mozgásos játékok során képesek kialakítani.

Egyenletesen, harmonikusan mozognak a zene ütemére, esztétikus táncmozdulatokat végeznek.

5.5 Mozgás

A testnevelés kiemelt helyen áll az óvodai nevelési rendszerükben. Biztosítani kell a gyermekeknek a rendszeres, szervezett mozgást és a testi képességfejlesztést.

Vegyes életkorú csoportban heti egy foglalkozást tartunk. Rugalmas rendszerükben ez a tevékenység minden gyermek számára kötelező. Mindez lehetővé teszi olyan személyiségjegyek kialakulását is, mint a kötelességtudat, fegyelem, önfegyelem, kitartás, rendszeresség, pontosság, melyek az iskolai munkában nélkülözhetetlenek.

A különböző életkorú gyermekek együttes foglalkoztatása más feladatokat, más problémákat vet fel, mint az azonos korúaké.

Elengedhetetlen az általános életkori sajátosságok ismerete, a gyermekek fizikai, pszichikai tulajdonságainak megfigyelése. Előfordulhat egy gyermeknél, hogy az egyik tevékenységben fejlettebb, a másikban kevésbé. Mindig az adott helyzetből kiindulva, a körülmények mérlegelésével, képességének ismeretében kell követelményeket támasztanunk, és megkeresni a foglalkozáson belül az adott gyermek optimális terhelhetőségének mértékét.

A testnevelési játékoknak előfeltétele a főgyakorlatokhoz kapcsolódó tervezése, majd alkalmazása. Elengedhetetlenül fontos, hogy a tervezett játék egyúttal örömteli játékhangulatot teremtsen, sikerélményt biztosítva. Ez aktivitást és érzelmi kötődét, cselekvésvágyat vált ki a gyermekből, akik ezért örömmel és sikeresebben hajtják végre a feladatot. Az eredményes részvételt minden testnevelési játékban meghatározza valamelyik mozdulatnak, vagy mozgásnak gyors végrehajtása. Ezért a gyorsaság fejlesztése már óvodáskorban is alapvető feladat.

Célunk:

- A tervezett, szervezett, irányított testnevelési játékokkal a mozgáskultúra fejlesztése.
- Koordinált mozgás alakítása.
- Téri tájékozódás, oldaliság kialakítása.

5.5.1. Feladatok:

- Az óvodáskorban tervezhető mozgásfejlesztő játékok összeállítása.
- A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségeltének kielégítése érdekében.

a.) Az óvodás korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok összeállítása
A tematikus terv kidolgozásánál figyelembe vettük az óvoda helyi körülményeit, adottságait.

Rendelkezünk zárt udvarral, tornateremmel, kézi szerekkel. Mindezek lehetővé teszik, hogy a feladatoknak megfelelően változtassunk a foglalkozás helyszínén. Több mozgásanyagot terveztünk természetes környezetben, az időjárás évszakonkénti változását figyelembe véve.

<u>Futásgyakorlatok alkalmazása játékban:</u>

1. Futás megindítása, illetve megállítása
2. Futás különböző irányban.
3. Futás feladattal.

4. Különböző futásformák.

Ugrásgyakorlatok alkalmazása játékban:

1. Szökdelések.
2. Sorozatugrások.
3. Rövid nekifutással átugrás akadályon át.
4. Magas- és távolugrás játékos gyakorlása.

Dobásgyakorlatok alkalmazása játékban:

1. Hajítás helyből távolba különböző testhelyzetekből.
2. Hajítás helyből célba.

Támasz, - függés és egyensúlygyakorlatok alkalmazása játékban:

1. Természetes támaszgyakorlatok:
   - csúszások
   - kúszások
   - mászások, talajon, majd szeren
2. Talajtorna:
   - gurulás a test hossztengelye körül
   - gurulóátfordulás előre
   - zsugorkanyarulati átugrás előkészítse
   - nyuszi ugrás.

Labdagyakorlatok alkalmazása játékban:

1. Fogásmódok
2. Labdagurítások
3. Labdafeldobások. elkapások
4. Átadás-dobás formák
5. Labdavezetés

Két vagy több főgyakorlat, illetve vezetőelemének alkalmazása a játékban

1. Futás- és ugrásgyakorlatok.
2. Futásgyakorlat és célba dobás.
3. Futásgyakorlat és labdázás.
4. Hajítás távolba és ugrásgyakorlat.
5. Ugrásgyakorlat és labdázás.
6. Futás és tornagyakorlat.

7. Ugrás és tornagyakorlat.
8. Dobás és tornagyakorlat.
9. Labdázás és tornagyakorlat.
10. Összetett tornagyakorlat.
11. Célba dobás és futásgyakorlat.
12. Labdázás és ugrógyakorlat.

Játékok:

Eszközzel és eszköz nélkül végezhető játékok:

1. Szerep vagy utánzójátékok.
2. Szabály vagy feladatjátékok.
3. Különböző versengések.

A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségletének megfelelően:

Az óvónő a gyermekek szabad mozgását a délelőtti és a délutáni udvari játék és séta során biztosítja.

A vegyes életkorú csoportokban heti egy alkalommal tartunk tornafoglalkozást.

A mindennapos testnevelés mindhárom korosztálynak ajánlott. Az utánzáson alapuló mozgás anyagát az óvónő gimnasztikai elemekből építse fel. (Pl.: karbantartások, testhelyzetek kar-, törzs-, térd- és lábmozgások, különböző irányú járásgyakorlatok.)

A fejlesztés feltételei:

Eszközök:

- bot, babzsák, szalag, kendő, karika,
- maroklabda, pöttyöslabda, ,tüskéslabda, habszivacs labda, kosárlabda, futball labda,
- futball kapu,kosárgyűrű
- mozgásfejlesztő készlet,
- trampoline,
- bordásfal,
- zsinóros lépegető
- libikóka,
- lábnyomok,
- rugós deszka,
- gördeszka,

- roller,
- hosszú pad,
- zsámoly,
- körkötél, ugrálókötél,
- hullahoppkarika,
- bukfenc szőnyeg,
- kisméretű szőnyeg,
- hinta,
- kötélhágcsó,
- mérleghinta,
- mászóka,
- -Greiswaldi fal
- gerenda,
- " tornász-szalag ",
- -masszázs lábpárna
- -műanyag tölcsér
- tojáslabda
- lepedő (labda elkapásához),

5.5.2. A fejlődés eredménye az óvodáskor végén:

- ✓ A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban. Fejlődik mozgásuk, szerveik, izomzatuk, kitartó munkával javulnak testi hibáik.
- ✓ A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyészlelése, összerendezett mozgása kialakult.
- ✓ Ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni.
- ✓ Erősödik pozitív viszonyuk társaikhoz. Igénylik egymás jelenlétét, segítségét, dicséretét. Nő magabiztosságuk, szereplési vágyuk. Szívesen vesznek részt a foglalkozásokon, igénylik a rendszeres terhelő munkát.
- ✓ Fejlődik testi, értelmi képességük, jellemük.
- ✓ Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.
- ✓ Szeretnek futni, képesek 50-100 métert kocogni.
- ✓ Tudnak helyben labdát vezetni.

5.5.3. A terület kapcsolata más nevelési területekkel:

Játék:

Rendszeres, szervezett játékra minden gyermeknek szüksége van. Ehhez szükséges hely, idő, eszköz biztosítása. Konstruáló játék közben fejlődik a szem-

kéz koordinációja, a finommotorika. A bábozás a karral és ujjakkal végzett finommozgásokon finomít.

Vizuális nevelés:

Az eszközökkel való manipuláció közben a kéz finom izmai erősödnek. A rajzolás, festés, vágás, agyagozás, tépés, ragasztás fejleszti a finommozgásokat.

Ének-zene, énekes játék

Esztétikai mozgásukat fejleszti, közben állóképességük is fejlődik. A tánclépések összerendezett kar-láb mozgást segítenek, erőnlétük javul, mozgásuk harmonikussá válik.

5.6 A külső világ tevékeny megismerése

Célunk:

- A közvetlen és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti-emberi-tárgyi világ értékei iránt.
- A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér- és síkbeli fogalmakat, ismereteket szereznek.
- Természetet szerető, védő emberi értékek, alakítása, környezettudatos viselkedés megalapozása

5.6.1. Feladatok

- Az óvodáskorban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása.
- A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalatszerzés alkalmával.
- A tevékenység szervezeti formái.

a.) Az óvodáskorban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása

A gyermekek sokféle tapasztalatot szereznek a világról, mindennapi életük során. Ezek egyrészt otthoni életünkből és közvetlen környezetünkből, más része az óvodai élet adta lehetőségek nyomán keletkezik. A gyermekek a körülöttük lévő helyzetekben általában egy nézőpont alapján képesek tájékozódni, s ebben az élményeknek is lényeges szerepük van. A dolgok közötti összefüggések felismerése nem akkor alakul ki, ha ugyanazt a helyzetet sokszor ugyanúgy látják, hanem akkor, ha változatos helyzetekben tapasztalhatják. Nem az egyformán ismétlődő vésődik be, hanem a megszokott sorrend változása kelti fel az érdeklődést, amely a megoldás felé vezet. A gyermekek helyzetéből, élményeiből, tapasztalataiból táplálkozó tájékozódás érzelmekkel és indulatokkal átitatott jelenségmegértés vezérli elsősorban, és kevésbé a felnőttek által közvetített ismeret.

Mindezekből fakad, hogy az élet dolgainak megtapasztalása különösen a tevékenységek sokrétűsége útján a legértékesebb az óvodás gyermek számára. A falun élő gyermek számára a megismerés számtalan lehetősége adott. E lehetőségek kihasználásában, az élményszerzésben azonban az óvónő tudatos szervező és irányító munkájára van szükség.

A természet a gyermekekre óriási ösztönző erővel hat. A természeti környezet gazdagsága kifogyhatatlan tárháza a játéknak, munkának, alkotásnak. A természet közeli nevelés mai életünkben azonban nem ugyanaz, mint évtizedekkel ezelőtt volt. A természettől eltávolodott embert vissza kell vezetni a természethez, és megláttatni vele a rombolást is, amelyet tudattalanságában elkövetett. A megfelelő időben kezdett, a természet minden élőlénye és tárgya iránt pozitív érzelmi viszonyt, tiszteletet kialakító nevelés vezethet el egymás megbecsüléséhez, mások munkájának, alkotásainak elismeréséhez is.

Tevékenységek:

A környezet megismerése leghatásosabb a tevékenységekben való aktív részvétel által. A falusi óvoda nyújthatja leginkább a természeti és társadalmi környezet tevékeny „tanulását".

A kertben végzett veteményezés, ültetés, szüret stb. mind élményszerű, mely bevéső dik a gyermek emlékezetében, s előhívódik egy más, újszerű tevékenység által.

Az időjárás változásait érzékelik az öltözködés és közvetlen tapasztalás által, mely kellemes és kellemetlen egyaránt.

Folyamatos megfigyelésekkel ismereteket szereznek az évszakok változásairól.

A gyümölcsök tapintható-ízlelhető módon rögzülnek.

Az állatokat természetes környezetükben figyeljük meg.

Tevékenyen védjük a környezetet, természetet. (Szemét összeszedése, védett állatok megismerése, óvása)

A séták kirándulások alkalmával megismerkedünk a közlekedési eszközökkel, melyek a faluban találhatók, a helyes gyalogos közlekedéssel.

A matematikai nevelés az óvodai nevelés minden területével kölcsönhatásban van.

A nap szinte minden percében, élethelyzetekből tanulható a matematika.

A matematikai nevelésnek az a legfőbb értéke, hogy olyan módon jutnak a gyerekek matematikai ismerethez, hogy közben a gondolkodásuk is fejlődik.

Cél a felderítés, a kutatás-keresés, a felfedezés és a problémamegoldás.

Az összehasonlítás a gondolkodás és a fogalomalkotás fontos eleme. Például séta előtti öltözködés közben a cipőket hasonlíthatják össze színük, nagyságuk, formájuk, anyaguk stb. szerint.

A darabszám megállapítására jó módszer a számlálás, pl. a virágágyásban mennyi virág, tuja stb. található.

A mennyiségek mérésére leggyakrabban használt mérőeszköz a karunk, lábunk stb.

A számfogalomra építését nagyon jól szolgálják a bontások. A gyűjtött termésekkel megvalósítható pl. gesztenye, makk, dió stb.

Séták alkalmával választ kaphatunk a kérdésekre. Pl. melyik fa, bokor magasabb? Melyik vastagabb? Melyiknek simább a kérge?

Új házak, műemlékházak megfigyelése (szimmetria, arányok, geometria).

Házszámok megfigyelése (páros, páratlan).

A járművekkel való találkozásnak is vannak mennyiségi és formai elemei. Pl. Hány autót láttunk? Találkoztunk-e teherautóval, kamionnal, traktorral stb.? Milyen volt a kerekük?

A közlekedési eszközök alkalmasak arra is, hogy Barkochba-játékot játsszunk velük. Ilyenkor fejben szétválogatjuk a tárgyakat igaz vagy hamis logikai érték szerint.

Az őszi gyümölcsökből kompótot készíthetünk. A hozzávalókat összehasonlíthatjuk, mérhetjük (becslés).

Megismerkedünk az óvoda közvetlen és tágabb környezetével. Ismerjék meg az óvoda utcáját, az ott található üzleteket, intézményeket.

Meglátogatjuk a közelben lakó csoporttársakat, megismerkedünk a család tagjaival, otthonokkal.

A gyermekek ismerjék meg a felnőttek munkáját, ellátogatunk többféle munkahelyre, ahol szüleik dolgoznak.

Gyűjtőmunkát végzünk (gyógyfüveket, mezei virágokat, vadon termő növényeket). Ezeket elhelyezzük az élősarokban.

Növényeket ültetünk, szaporítunk. Egyszerű megfigyeléseket végzünk állatokkal, vízzel, levegővel és talajjal.

A megszerzett ismereteket a játékban alkalmazzák, újra feldolgozzák.

Környezetvédelem

Óvodánk kalendáriuma

Október 04. Feladat ajánlás: Jelszónk	Állatok világnapja Vadon élő állatok, bogarak megismerése, hasznuk, fontosságuk. Ne félj a bogaraktól, rovaroktól, ismerd meg őket!
December 19. Feladat ajánlás: Jelszónk:	Madárkarácsony Madárkalács készítése, elhelyezése a kiválasztott fára. Madáretetők kihelyezése, feltöltése. Védd az állatokat, gondoskodj róluk!
Március 22. Feladat ajánlás: Jelszónk:	A víz világnapja A víz fontosságának tudatosítása. Élhetünk-e víz nélkül? Takarékoskodjunk a vízzel! Kirándulás a Kőris patakhoz és a biológiai szennyvíztisztítóhoz Vigyázz a patakok, folyók, tavak, vizek tisztaságára!
Április 22. Feladat ajánlás: Jelszónk:	A föld napja Szép környezet kialakítása, virágok, bokrok, facsemeték ültetése. Óvodakert folyamatos gondozása tavasztól őszig. Értékeink megóvása. Szeresd a fákat, virágokat! Soha ne tépd a vadvirágot, ne törd a fákat, bokrokat! Válassz egy fát, vigyázz rá, gondozd!
Május 18. Feladat ajánlás: Jelszónk:	Madarak és fák napja Környezetünk madarainak, fáinak megfigyelése, beazonosítása. Ne bántsd a madarakat és más állatfajtákat!
Június 05. Feladat ajánlás:	Környezetvédelmi világnap Szelektív hulladékgyűjtés az óvoda környezetében

Jelszónk:	Becsüld a jó levegőt, védd a természet és a környezeted értékeit, vigyázz tisztaságára!

A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalatszerzés alkalmával

A gyermekek között erősödik a tapasztalatok közzététele, a látottak folyamatos elbeszélése. Az óvónő tegye lehetővé, hogy a gyermekek értelmesen, összefüggően elmondhassák gondolataikat, tapasztalataikat. A természetes élethelyzetekben a gyermekek megtanulják alkalmazni a helyes köszönést, bemutatkozást, megszólítást, véleménynyilvánítást stb.

A tevékenység szervezeti formái

A gyermekek fejlesztése történhet frontális és mikrocsoportos formában, kötetlen módon, közvetlen tapasztalta és élményszerző udvari megfigyelések és séták alkalmával.

Az óvónő hetente két természeti-emberi-tárgyi környezeti téma megfigyelését tervezze.

Az élmények, ismeretek rendszerezésére az ebéd előtti öltözködés, a gyűjtemények megtekintése, az évszaki albumok összeállítása ad lehetőséget.

Eszközök:

Az egyes témákhoz kapcsolódó:

- képek, fóliaképek,
- kártyák,
- videófilmek,
- képeskönyvek,
- diapozitívek, vetítők, vetítővászon,
- társasjátékok,
- nemzeti kultúránk hagyományait, helyi népszokásokat őrző eszközök
- természeti és emberi tárgyi környezetünk eszközei:
- rezsó,
- villanysütő,
- robotgép,
- turmixgép,
- gyümölcscentrifuga,
- gyümölcsaszaló,
- tálak, sütőformák, szaggatók,
- hosszabbító,
- nagyító,

- távcső.
- CD- lejátszó,
- magnó
- fényképezőgép
- MINIMAT készlet,
- színesrúd készlet,
- logikai-készlet,
- korongok,
- színes szalagok, fonalak,
- építőkocka, Lego-építő, dobókocka,
- dominó,
- puzzle társasjátékok, kártyák,
- gyöngyök, gombok,
- szívószál,
- mérleg,
- tükör,
- üvegek,
- papír, különböző méretű dobozok,
- gyurma,
- termések,
- szűkebb és tágabb környezetünk tárgyai, játéktárgyak,
- képeskönyvek, mesekönyvek, színezők,
- különböző méretű labdák, lufik,
- ollók,
- írásvetítő, vetítővászon,
- pálcikák.

5.6.2. A fejlődés eredménye óvodáskor végére:

- ✓ A gyermekek 6-7 éves korukra alapvető ismeretekkel rendelkeznek önmagukról, környezetükről. Ismeri és eligazodnak szűkebb lakóhelyükön. Tudják a gyalogos közlekedés elemi szabályait és alkalmazzák is.
- ✓ Ismerik a növény szót, a fejlődési szakaszait, a növényápolás műveleteit. A kerti munka aktív részesei.
- ✓ Ismerik a háziállatokat, a környékünkön előforduló vadon élőket, néhány állatkerti állatot. Különbséget tudnak tenni házi és vadon élő között.
- ✓ Felismerik az évszakokat, az évszak jellemző jegyeit, jellegzetességeit.

- ✓ Képesek az időjárás és a természet változásai közötti összefüggések felismerésére.
- ✓ Ismerik a napszakokat, a hozzájuk kapcsolódó tevékenységeket.
- ✓ Képesek a test felépítésének megfelelően felsorolni a testrészeket, tudják azok funkcióit, védelmük fontosságát.
- ✓ Ismerik és alkalmazzák is az alapvető viselkedési szabályokat.
- ✓ Az óvónő kérdéseit, gondolatait megértik. Szívesen megoldják a felvetett matematikai problémákat. Megértik és helyesen is használják a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatos összehasonlítást kifejező szavakat.
- ✓ Hosszúság jellegű mennyiségeket önállóan is össze tudnak mérni. Más mennyiségek összemérésében is részt vesznek. Össze tudnak mérni két halmazt párosítással – legalább 10-ig – legalább 10-ig számolnak.
- ✓ Elő tudnak állítani bármiből ugyanannyit, többet, kevesebbet.
- ✓ Képesek térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni, egyszerű tulajdonságaikat megnevezni. A tükrös játékkal tapasztalataik és élményeik bővülnek.
- ✓ A téri tájékozódásban értik a jobbra-balra irányokat, a helyek kifejező névutókat és a síkban és vízszintes alatt, fölött névutókat.

5.6.3. A terület kapcsolata más nevelési területekkel:

A környezet megismerése szoros kapcsolatban van más nevelési területekkel. A komplexitás és az aktualitás az alapja, melyre ráépül a többi nevelési terület.

A természet esztétikuma a gyermek megelevenítő képességében érvényesül.

Szűkebb és tágabb környezetük megismerése során felelevenítjük a népszokásokat, melyek zenei és irodalmi nevelésükhöz kapcsolódnak.

A környezet megismerése nemcsak szemlélődő módon történik, hanem a kérdés-válasz interakcióban gyarapodik a gyermek szókincse, fejlődik beszéd- és kommunikációs készsége.

A megalapozott, sokrétű ismeretek a gyermeki tevékenységformákat is tartalmasabbá, színesebb teszik.

A természet, annak szeretetére nevelés megerősíti a többi nevelési területet, kibővíti azok lehetőségeit.

5.7 Munka jellegű tevékenységek

A munkára nevelés az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat, amely áthatja a gyermek mindennapi tevékenységének egészét.

A gyermekek mindennapi munkálkodásuk közben ismerkednek környezetükkel.

Az őket körülvevő világról egyre pontosabb információk birtokába jutnak.

5.7.1. Feladatok:

- A különböző típusú munkajellegű tevékenységek tervezése, feltételek biztosítása.

A különböző típusú tevékenységek tervezése, feltételek biztosítása:

Az óvónő egyik legfontosabb feladata, hogy a gyermekeknek a jó munka végzéséhez szükséges beállítódását, képességeik kibontakoztatását, érzelmeik alakulását mindinkább segítse. A korcsoportok számára meg kell teremteni az önálló munkavégzés lehetőségét. Mindvégig egyértelműen támaszkodjunk a munka játékkal megegyező sajátosságaira. (Pl.: az eszközök átrendezésére, vagy barkácsolásra) A játék és a munka összefonódása mindkét tevékenységet gazdagítja, színezi és a nevelési hatások elérését így jobban biztosítja. Az egyes munkafajtákat fokozatosan kell bevezetnünk, és a munka mennyiségét is csak fokról-fokra szabad nevelnünk. A munkafogásokat a gyerekeknek célszerű egyenként bemutatni, gyakoroltatni. Figyelembe kell vennünk, hogy a gyermek minél kisebb, a két tevékenység (játék-munka) annál inkább egybefolyik!

Biztosítanunk kell a gyermekek tényleges aktivitását, kiküszöbölve az üres, formális tevékenységeket. A munka állandóságát és folyamatosságát is biztosítanunk kell.

A gyermekek fejlettségi szintjének és az egyéni sajátosságoknak a figyelembe vétele nagyon fontos az óvónő részéről. Arra kell törekednünk, hogy minden gyermek a képességeinek megfelelő munkafeladatot kapjon.

Az óvónő a gyermekek fejlettségétől függően értékelje a gyermeke munkáját.

Az elvégzett tevékenység feletti közös öröm dominálјon feltétlenül.

Ösztönözzük a gyermekek önértékelésének alakulását, igényszintjének növekedését.

A munkafeladatot soha nem adjuk büntetésnek!

Inkább jutalom, kitűntetés legyen, ha egy-egy feladatot nyugodt bizalommal rábízhatjuk a gyermekre.

Az óvodapedagógus feladata tovább az is, hogy a gyermekek számára az életkorukhoz, erejükhöz mért munkalehetőséget megteremtse, megfelelő munkaeszközöket biztosítson, és azok rendbetartására szoktasson.

Teremtsük meg a nyugodt, kiegyensúlyozott munkához szükséges légkört.

A gyermekeknek bármikor legyen lehetőségük egymástól vagy a felnőttől segítséget kérni.

Biztosítsuk az önálló munkavégzést, hogy a gyermekek a szükséges készségeket elsajátítsák. Vonják be a munkába a gátlásos, visszahúzódó gyermekeket is.

Fontos a rugalmas napirend biztosítása, mellyel megalapozzuk a munkára szán megfelelő időt, így a gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően tudnak dolgozni.

Hívjuk fel a szülők figyelmét a türelem, az érdeklődés, a segítés és a munka értékelésének fontosságára. Próbáljuk elérni, hogy a szülők tartsák tiszteltben gyermekük munkáját, megbízatásait, legyenek segítségére annak elvégzésében. A szülők vonják be gyermeküket a munkába, a saját személyével kapcsolatos teendők elvégzésébe.

5.7.2. Munkafajták:

a.) Önkiszolgáló munka:

Az önkiszolgálással kapcsolatos feladatok teljesítésére minden kínálkozó alkalmat fel kell használnunk. A kevésbé járatosak nyilván több segítséget igénylenek. Akkor járunk el helyesen, ha segítségünk nem menti fel a gyermeket a feladat gyakorlása alól. Ehhez pedig időre van szükség. A segítségadásunk párosuljon magyarázattal, mely szólhat az egész csoportnak, a csoport egy részének és az egyéneknek.

b.) Naposi munka:

Egyik fontos feladatunk a naposi munka jó megszervezése. Mindig jól körülhatárolt feladatot adjunk mindegyik naposnak, amely a kijelölésével egy időben történjék.

A naposok munkáját a csoport előtt értékeljük.

A passzív gyermekeket is mindig vonjuk be, mert az eredményes munka sikerhez juttatja őket. A nagyobbaknak adunk olyan feladatot, melynek megoldási módját önállóan szervezhetik meg.

Tegyük lehetővé, hogy segítsenek a kisebbeknek, illetve maguk ismerjék fel a feladatot.

c.) Növény és állatgondozás:

A gyermekek működjenek közre az élősarok gondozásában, a szobanövények átültetésében, az óvodakert gondozásában.

A madáretetőbe az óvónő segítségével készítsék el a kisállatok étkeit.

d.) Kerti munka:

A kerti munka iránt felkeltett érdeklődés felébreszti a gyermekekben a természet szeretetét.

Biztosítsuk a munka változatosságát és annak folyamatosságát. A munka eredményesebb, ha azt kedvvel végzik a gyerekek.

A növényeket, állatokat velük együtt ápoljuk, gondozzuk. Ismertessük meg a gyermekeket az egyszerűbb feladatokkal.

A gyermekek fejlettségének, életkori sajátosságainak megfelelően biztosítsunk minél nagyobb önállóságot a gyermekeknek.

e.) Az óvoda mindennapi életével kapcsolatos munkák:
Ezek alkalomszerűen szerveződő munkák. (Játékok helyére rakása, a csoportterem átrendezése, a tevékenységekhez használt eszközök kiosztása, összeszedése, az öltöző, mosdó rendjének megőrzése, apró megbízások teljesítése stb.) Ezeket a munkákat a gyermekek együtt végezzék a felnőttek átgondolt, konstruktív vezetésével. Az óvónő tervezze meg az egyéni megbízások lehetőségeit.

5.7.3. Tevékenységek:

A munka egy része a gyermek személyével, a másik része a csoport életével kapcsolatos munkavégzés.

Területei:

a.) Önkiszolgálás:
Ami magába foglalja a gyermek természetes mindennapi szükségleteinek, öltözködésének, étkezésének, tisztálkodásának az önálló kielégítését.

b.) Naposi teendők ellátása:
A feladatokat a gyermekek már nemcsak a maguk érdekében teljesítik, hanem a társak, az egész csoport érdekében.

A naposok felterítik az asztalterítőt, az étkezéshez szükséges eszközöket kiosztják. Az étkezés befejeztével leszedik az asztalt, a terítőt összehajtogatják, az ételszállító kocsira helyezik a mosogatásra kerülő eszközöket. A szalvétatartókat és a terítőket a csoportban a kijelölt helyre teszik. Letörlik az asztalokat és elrendezik a termet a délutáni pihenéshez. A naposi munkákat a kialakult ismeretek és készségek birtokában kezdetben segítséggel majd önállóan végzik el.

c.) Növény és állatgondozás:
A gyermekek örömmel vegyenek részt a növények, állatok gondozásában. Gondozzák az élősarok növényeit, segítenek az átültetésben. Eleséget készítenek az állatoknak.

d.) Kerti munka:
Magába foglalja az élősarok, természetsarok gondozását, valamint a kertben végzett növénygondozást. Sok megfigyelésre és munkaalkalomra ad lehetőséget mindhárom korosztálynál a csírák fejlődésének szemlélése. A csíráztatással és rügyeztetéssel kapcsolatos teendőket irányításunk mellett lehetőleg a gyermekek végezzék. (Gallygyűjtés, föld előkészítése, magvak elvetése, öntözgetése) A kertben végzett munka mind a négy évszakra kiterjed, tehát folyamatos munkáról van szó.

Kísérjék figyelemmel az ősszel kiültetett növényeket, pl. télen milyen vastag hótakaró fedi. A veteményeskertet tisztítsák meg a hó elolvadása után. Tavasszal az ágyásokat jelöljék ki, majd készítsék el az ültetési és vetési tervet.

A gyermekek termesszenek könnyen kezelhető, gyorsan növő, kevés munkát igénylő növényeket – egynyáriak, virágok és konyhakerti növények – és rendszeresen gondozzák azokat (locsolás, kapálás, gyomlálás). De termeszthetnek olyan növényeket is, amelyeket megfigyelésre szánunk. Pl.: mezőgazdasági növények.

e.) Az óvoda mindennapi életével kapcsolatos munkák:
A gyermekek az óvoda, a csoport életével kapcsolatos munkákat az önkiszolgálást, a naposi feladatok mellett állandóan vagy alkalomszerűen végzik.

Ide tartozik:
- teremrendezés,
- a játékeszközök rendben tartása
- megbízatások teljesítése,
- ajándékkészítés,
- segítés a kisebbeknek.

Teremrendezéskor, ünnepélyes alkalomra való díszítéskor néhány részfeladatot önállóan is megoldhatnak a gyerekek: virágot hoznak, rajzokat készítenek stb. A gyermekek az általuk használt játékeszközöket tartsák tisztán, rakják a helyére, becsüljék meg azokat. El kell érnünk, hogy az egyéni szimpátiát félretéve is örömmel vállalkozzanak kedveskedésre, s a „valakinek örömet szerezni" tudattal kezdjenek a munkájukhoz. A nagyobbak maguktól vegyék észre, hogy a kisebbek mikor számítanak a segítségükre. Legyenek egymás iránt figyelmesek. Teljesítsenek örömmel apró megbízatásokat (pl.: átvisznek valamit a másik terembe, konyhára stb.)

5.7.4. A fejlődés főbb állomásai (a kiment jellemzői)

Munkavégzés közben formálódnak és egyre pontosabbá válnak a munkához szükséges készségeik. A gyermekek megtanulják a legszükségesebb eszközök, szerszámok célszerű használatát.

A rendszeres megbízatások a jól szervezett, önként vállalt vagy rábízott feladatok egy idő után szükségletként jelentkeznek és állandósulnak.

Önkiszolgálás:

- ✓ Óvodás éveik végére már önállóan tevékenykednek, észreveszik elvégzendő feladataikat és segítséget nyújtanak társaiknak, valamint a felnőtteknek. Az önkiszolgálást teljes önállósággal, biztonsággal látják el.

Naposi munka:

- ✓ A naposok óvodás éveik végén már önállóan terítenek, előveszik és kiosztják az étkezéshez szükséges eszközöket és esztétikusan elrendezi az asztalon. Étkezés után leszedik az asztalt, terítőt, önállóan összehajtják és a helyére teszik. Összeseprik a morzsákat, feltörlik az asztalok környékét.

A csoport mindennapi életével kapcsolatos munkák:

- ✓ Részt vesznek a játék elrakásban, utána ha szükséges eligazítják, esztétikusan elhelyezik a tárgyakat.
- ✓ Ügyelnek az udvari játékok elrakására.
- ✓ Óvodás éveik végére eljutnak az önállóság szintjére.
- ✓ A csoportszoba díszítésében segédkeznek, virágot hoznak a vázába. Vigyáznak a terem rendjére.
- ✓ Társaikkal együtt időközönként nagytakarítást végeznek a babaszobában, babakonyhában.

Kerti munka:

- ✓ Óvodás éveik végére eljutnak az önállóság szintjére ezen a téren is.
- ✓ Folyamatosan gondozzák a növényeket. A gyűjtött terméseket, magvakat, egyéb növényi részeket meghatározott szempontok szerint csoportosítják, elhelyezik az élősarokban. Folyamatosan átrendezik, más és más növényekkel ültetik be az élősarkot.
- ✓ Ősszel önállóan terméseket gyűjtenek.
- ✓ Részt vesznek a kert téli előkészítésében.

- ✓ Összegereblyézik a faleveleket. A virágoskertben az évszaknak megfelelő virágokat, magvakat ültetnek, segítenek a palánták kiültetésében. Folyamatosan részt vesznek a növények gondozásában .
- ✓ Télen részt vesznek az udvaron a hó eltakarításában, az utak tisztításában.

Növény és állatgondozás:

- ✓ Örömmel gondozzák a növényeket, állatokat. Gondoskodnak róluk, eleséget készítenek nekik.

Fejlesztési feltételek:

Megfelelő méretű és mennyiségű asztalterítő.

Strapabíró szalvétatartók /fa/.

Gyermekek méretének megfelelő takarítóeszközök.

Lábbal nyitható szemetesvödör minden helyiségbe.

Gyermekek méretének megfelelő kerti szerszámok / gyepseprű, vesszőkosár, levélgereblye, lapát, kapa, ásó. talicska /, hólapátok.

" Virágos óvodáért " virágmagok, ládák, föld, metszőolló, évelő növények, bokrok, fák.

A mindenkori gyermeklétszámnak megfelelő számú esztétikus, higiénikus tálaló és evőeszköz biztosítása.

5.7.5. A terület kapcsolata más nevelési feladatokkal:

Az óvodában folyó munkára nevelést nem választhatjuk el a nevelés többi feladataitól. A nevelés fő feladatai csak együtt valósulnak meg.

Játék:

A gyermek alapvető tevékenysége, melyben a gyermeknek olyan magatartásformája, tulajdonsága alakul ki, készsége fejlődik, amely a különböző munkák végzéséhez szükséges. Ilyenek a manipulációs készség, elmélyülés a tevékenységben, felelősségérzet, gondolkodás, akaraterő, a szabályok betartása és betartatása stb.

A gyermek a munka szeretetét élik át a játékban. Úgy tesznek, „mintha dolgoznának" és közben jól érzik magukat.

Barkácsolás:

Az óvodás kornak barkácsolásán a gyermekek játékeszköz készítését értjük és ezeket játékukban, egyéb óvodai tevékenységükben felhasználják. Ezen tevékenységgel játékát, munkáját gazdagítjuk, a munkára nevelést tesszük tartalmasabbá.

Anyanyelvi nevelés:

Az óvodában a munka egyik legfontosabb eleme az összehangolt, közös cselekvés. Ez szükségessé teszi a gyerekek folyamatos, szóbeli kapcsolatát a társakkal és az óvónővel. Törekedjünk arra, hogy a gyermekekben kialakuljon az igény és a képesség a beszédkapcsolaton alapuló együttműködésre. Vannak olyan gyermekek, akik munka közben válnak nyitottá, mert az óvónő és a társak munka melletti jóízű beszélgetése oldja fel beszédgátlásukat, váltja ki beszédkedvüket.

Értelmi nevelés:

A gyermeki képzelet sajátosan nyilvánul meg munka közben, képes arra, hogy képzeletben előre lássa munkája eredményét. Munka közben kitűnik egyes gyermekek kezdeményezőképességének, türelmének, kitartásának különbsége.

A gyermeki megfigyelés milyensége sem elhanyagolható, az emlékezet pontosságáról is képet kapunk a munkavégzés során.

Érzelmi nevelés:

A munka érzelmi hatása nem csak a sikerélmény, hanem kudarcélmény is lehet. A kudarcélményre adott reakció igen lényeges, mert sokban tükrözi az egyén tulajdonságait.

Erkölcsi nevelés:

Az óvodás gyermek munkára nevelése magában foglalja azt, hogy a gyermek szívesen, örömmel dolgozzék, a felnőttek munkáját megbecsülje, és hogy felelősséget érezzen munkájáért. Alapja a gyermek tevékenységi vágya, a felnőttek utánzása és a felnőtthöz hasonulás igénye. A munkaszeretet csak munka közben alakítható ki.

Külső világ tevékeny megismerése:

A nevelési eszközök közül a kerti munkával alakíthatjuk leghatásosabban a gyermek világképét. A gyermekek a munka során észrevesznek bizonyos egyszerűbb összefüggéseket: a természetben minden állandóan változik, fejlődik, az ember tevékenységének hatására a növények fejlődnek. Mindezek könnyen felfogható, meggyőző példákon szemléltetjük.

A gyermekek a kerti munka során érzékelhetik leginkább a természetben végbemenő állandó változást.

5.8 A tevékenységben megnyilvánuló tanulás

Az óvodában a tanulás részben spontán, másrészt a nevelési célok érdekében sajátosan szervezett tevékenység. A képességek, a magatartás, a tanulás iránti vágy, a motiváció fejlődését és az ismeretszerzést egyaránt magában foglalja.

Ebben az életkorban a megfigyelés, az emlékezetbe vésés és felidézés gyakorlati tevékenységébe ágyazottan fejlődik.

A gyermekek gondolkodásában a valóságos cselekvés mellett a fejlődés hatására mindinkább helyet kapnak a tárgyakról és a velük való cselekvésekről kialakult belső, gondolati képek. A megismerés fokozatosan áttevődik a képszerű, szemléletes gondolkodás szintjére. A fogalmi gondolkodás azonban csak később kezd kialakulni.

A tanulás folyamatában fejlődik szóbeli kifejezőképességük, a gondolkodás és a beszéd egyre inkább tudatossá válik. A tanulás az értelmi képességek fejlesztésének fontos eszköze.

A tanulás a gyermekek világképének alakulását is nagyban befolyásolja. Hatására a gyermekek tapasztalatai rendeződnek. Pontosabbá válik érzékelésük, észlelésük, megfigyelőképességük, tartósabb lesz figyelmük, emlékezetük, gazdagodik fantáziájuk, fejlődik beszédük és gondolkodásuk, képesek lesznek a problémák felismerésére és megoldására.

5.8.1. Feladatok:

- Az óvodában a gyermekek spontán, önkéntelen módon tanulnak, ezért az óvónő a gyermekek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére támaszkodva irányítsa a tapasztalat- és ismeretszerzés folyamatát.
- A gyerekek a tanulásban a kíváncsiság, az óvónőhöz fűződő érzelmi kapcsolat, a foglalkozási helyzet motiválja.
- A gyermekek tevékenységi vágyának kielégítése az eredményes tanulás elengedhetetlen feltétele.
- A problémaszituáció szellemi aktivitásra ösztönöz. Az érdeklődést tartósan azok a helyzetek váltják ki, amelyekben a gyermekek maguk találják ki a megoldást.
- Az önállóság is erős motiváló tényező. Ezért az óvodai tanulás cselekvésre, szemléletes helyzetekben szerzett konkrét tapasztalatokra épüljön. A szemléletesség érvényesítéséhez elengedhetetlen a tárgyak és jelenségek sokoldalú, érzékletes megjelenítése, a tárgyakkal való cselekvés.
- Az óvónő a gyerekek kérdéseire, megjegyzéseire építve vezesse a tapasztalat- és ismeretszerzés folyamatát.
- Fontos, hogy minden gyermek önmaga lehetőségeihez képest fejlődjék!
- A gyerekeket egyéni fejlettségüknek megfelelően differenciált feladatadással késztessük sokoldalú tevékenységre.
- Az óvodai tanulás mindvégig játékos jellegű legyen! A játékos feladatmegoldások fokozzák a gyermekek érdeklődését, kitartását, fejlesztik gondolkodását.
- A gyerekek játék és munka közben is tanulnak. A foglalkozásokon szerzett tapasztalataik, ismereteik viszont megjelenhetnek játékukban, társas magatartásukban, vagy egyéb tevékenységükben.
- Az óvónővel és a társakkal való együttműködésben alakulnak közösségi tulajdonságaik. A tanulási folyamatban jön létre a gyerekek tanuláshoz szükséges beállítódása, feladattudata.
- Az óvónő építsen a gyermekek óvodán kívül szerzett ismereteire is!
- Biztosítsa az óvónő a tanulás tapasztalatszerző, képességfejlesztő, ismeretközvetítő hatásának érvényesülését.
- Az óvónő buzdításával növelje a gyermekek önbizalmát, differenciált értékelésével segítse elő önértékelésük fejlődését!

5.8.2. A tanulás megszervezése

A szervezett tanulás formái a kötetlen és kötött tevékenységek. Mindkettőben érvényesül a nevelői céltudatosság és tervszerűség. Nagycsoportosok esetében napi 45 perc fejlesztés kötelező.

A kötetlen szervezeti forma valamennyi korcsoportba a tevékenységek egyik alapformája, kicsiknél – a mozgáson kívül – az egyetlen szervezeti forma. A kötetlenség a gyermekek önkéntes részvételét jelenti. A kezdeményezés nem zavarhatja a kialakult játékot, ezért a foglalkozás időpontjának megválasztása az óvónőtől nagy körültekintést, tapintatot igényel. A kötetlenség a kezdeményezés időpontjára is érvényes. Történhet a nap folyamán bármikor, amikor a nevelési helyzet és a gyerekek tevékenysége erre lehetőséget ad. A kötetlen tevékenységeken kötetlen az elhelyezkedés is: a gyerekek a legkülönbözőbb módon foglalhatnak helyet.

Törekedjünk arra, hogy minél több tevékenység folyjék a szabadban. Így a tárgyakat, jelenségeket a természetes közegükben mutathatjuk be. A gyerekek érdeklődésüktől függően menet közben is be- és kikapcsolódhatnak a tevékenységekbe.

A kötött tevékenység más magatartást igényel a gyermekektől. Részvételük nemcsak a belső szándéktól, hanem az óvónő által kifűzött feladattól is függ. A kötöttség azonban nem jelenti a gyermekek spontán érdeklődésének és aktivitásának korlátozását.

A kötetlen és kötött tevékenységek alakítják a gyermekek magatartását. Fokozatosan tapasztalják, hogy az óvónőtől kapott feladatok eredményes megoldása érdekében szükséges alkalmazkodniuk egymáshoz és az óvónő kéréséhez.

Nyári hónapokban kötött és kötetlen foglalkozás sincs. Azonban az óvónő segítse elő, hogy a gyermekek kedvük szerint énekeljenek, mozoghassanak, rajzolhassanak, hallgassanak mesét, verset stb.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- utánzásos, minta és modellkövetéses magatartás - és viselkedéstanulás (szokások alakítása.)

- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,

-az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, az általa kezdeményezett tevékenységekben megvalósuló tanulás.

A játékban megvalósuló tanulás a spontán tanulástól a szándékos megtanulásig:

Játékban való spontán tanulás

Játékban való tanulási lehetőség kihasználása

Játékba integrált tanulás

Játékba ágyazott tanulás

Játékra épülő tanulás

Játékos elemek bevitele a tanulási folyamatba.

Gyakorlati probléma- és feladatmegoldás

6. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

6.1. Az iskolai alkalmasság

Az iskolai életre való felkészültségnek testi, lelki és szociális kritériumai vannak:

Testileg:

- ✓ Legyen arányosan fejlett, teherbíró.
- ✓ Mozgása legyen összerendezett, harmonikus.
- ✓ Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését legyen képes szándékosan irányítani.

Mentális-értelmi fejlődés terén:

- ✓ A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére érdeklődéssel tekint az iskolába lépésre.
- ✓ Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

- ✓ Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés.
- ✓ A szándékos figyelem megjelenik, majd növekszik a figyelem tartalma, terjedelme.
- ✓ Az elemi fogalmi gondolkodás is megjelenik a cselekvő szemléletes és képi gondolkodás mellett.
- ✓ Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél, gondolatait, érzéseit életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni. Minden szófajt használ. Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat. Különböző mondatfajtákat alkot. Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- ✓ Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről.
- ✓ Ismeri nevét, lakcímét, szülei foglalkozását.
- ✓ Felismeri a napszakokat, ismeri és a gyakorlatban is alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait.
- ✓ Ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét.
- ✓ Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
- ✓ Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- ✓ Elemi mennyiségi ismeretei vannak.

- ✓ **A szociálisan érett gyermek** készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására.
- ✓ Képes az együttműködésre, a kapcsolatteremtésre a felnőttekkel és gyermekekkel egyaránt.
- ✓ Szabályokhoz képes alkalmazkodni.
- ✓ Feladattudata kialakulóban van, amely a feladat megértésében, feladattartásban és az egyre eredményesebb -szükség szerint kreatív - feladatvégzésben nyilvánul meg.
- ✓ Kitartásának, munkatempójának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt.
- ✓ Képes késleltetni szükségletei kielégítését.

7. Az óvodába lépés feltételei

Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény.

Óvodánk fogadhatja azokat a gyermekeket, akiknek felvételét a szülő /gondviselő/ kéri, megfelel a törvényi előírásoknak, és az Alapító Okiratunkban megfogalmazott keretek között, óvodánk személyi és tárgyi feltételei mellett eljuttatható az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szintre.

8. Gyermekvédelmi feladatok

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 17. § (1)-(4) bekezdésében szabályozott feladatok végrehajtása érdekében

1. A gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetésének megelőzése és veszélyeztetésének megszüntetése érdekében az intézmény minden dolgozója köteles jelen szabályzat mellékletét képező és mindenki számára elérhető helyen található „Jelzőlap" kitöltésével írásban, a gyermek egészséges lelki, testi fejlődését veszélyeztető körülmény, tény, esemény *észlelését* haladéktalanul, de legkésőbb 3 munkanapon belül az intézmény vezetőjének, akadályoztatása esetén kijelölt helyettesének jelezni. A „Jelzőlap" minden részének kitöltése kötelező, különös tekintettek a dátum és aláírás részére.

2. Az intézmény vezetője, akadályoztatása esetén kijelölt helyettese az átvett „Jelzőlap" tartalmát megvizsgálja, szükség esetén a kitöltővel az esemény részleteit tisztázza. A „Jelzőlap" átvételének tényét, az átvétel pontos dátumának, átvevő aláírásának és az intézmény bélyegző lenyomatának feltüntetésével „Átvettem" megjelöléssel az átadó számára haladéktalanul visszaigazolja és az átvett „Jelzőlap"-ot leiktatja.

3. Amennyiben az átvett „Jelzőlap" alapján az intézmény vezetője megállapítja, hogy veszélyeztető ok nem áll fenn, a jelzőlapot „Intézkedést nem igényel. Dátum, aláírás" megjegyzéssel látja el.

4. Veszélyeztető ok fennállása esetén, amennyiben az intézmény vezetője úgy ítéli meg, hogy a veszélyeztető ok pedagógiai eszközökkel megszüntethető, akkor az intézmény kísérletet tesz a veszélyeztető ok pedagógiai eszközökkel történő megszüntetésére. Ennek eredményességét az intézmény vezetője rendszeresen figyelemmel kíséri, dokumentálja és azt a „Jelzőlap" alszámaként iktatja. Amennyiben a veszélyeztető ok sikeresen megszüntetésre került, akkor ennek megállapításáról rövid feljegyzést készít, a feljegyzést alszámként iktatja. Amennyiben a veszélyeztető ok megszüntetése a pedagógiai eszközök alkalmazásával nem volt lehetséges, ezért a veszélyeztető ok továbbra is fennáll, akkor az intézményvezető új „Jelzőlapot" állít ki, iktatja majd haladéktalanul, de legkésőbb 3 munkanapon belül továbbítja a gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó szolgáltatónak: .....

5. Veszélyeztető ok fennállása esetén, amennyiben eleve látszik, hogy pedagógiai eszközökkel nem szüntethető meg a veszélyeztetést kiváltó ok, akkor az intézményvezető haladéktalanul, de legkésőbb 3 munkanapon belül a „Jelzőlap"-ot továbbítja a gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó szolgáltatónak.

6. Súlyos, vagy a 15/1998. (IV.30.) NM rendelet 11/A. §-ban meghatározott, kiemelt veszélyeztető ok esetén, amikor a gyermek fizikai, szexuális és lelki bántalmazásának, súlyos elhanyagolásának jelei észlelhetőek, az intézményvezető haladéktalanul, de legkésőbb 3 munkanapon belül a „Jelzőlap"-ot továbbítja az intézmény székhelye szerint illetékes gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó szolgáltatónak, valamint életet, testi épséget veszélyeztető, azonnali intézkedést igénylő esetben a gyámhatóságnak és/vagy a rendőrségnek is.

7. Az intézmény vezetője, akadályoztatása esetén kijelölt helyettese a „Jelzőlap" gyermekjóléti szolgálat felé történő továbbításával egyidőben, de legkésőbb 3 munkanapon belül tájékoztatja a „Jelzőlapot" kitöltő, észlelő személyt a továbbítás tényéről. Amennyiben a „Jelzőlap" nem kerül továbbításra, erről is tájékoztatást nyújt.

8. Az intézmény vezetője, a gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó szolgáltató visszajelzésének megérkezését követően írásban tájékoztatást nyújt a jelzőlapot kitöltő, észlelő személy számára.

9. A „Jelzőlap" nyomtatvány megfelelő számú biztosításáról, minden dolgozó számára elérhető helyen történő tárolásáról, tartalmának és tárolási helyének megismertetéséről az intézmény vezetője köteles gondoskodni úgy, hogy a jelzés megtétele ne ütközhessen akadályba. A „Jelzőlap" elérhetőségének helye: ...óvodaigazgatói iroda.....

N y i l a t k o z a t

A .....számú szabályzatot megismertem és tudomásul vettem, hogy jelzés elmaradása esetén munkajogi és büntetőjogi felelősséggel tartozom:

Dátum:..... Aláírás: .....

JELZŐLAP

Kéri-e az adatai zártan kezelését? igen – nem

Zárt adatkezelés kérése esetén kérjük, hogy a jelzőlapot úgy töltse ki, hogy a jelző személyre/intézményre utaló adatok, információk **csak az elkülönített - zártan kezelendő - részen jelenjenek meg**! Tájékoztatjuk, hogy a Gyvt. 17. § (2a) bekezdése alapján a gyermek bántalmazására, elhanyagolására vonatkozó jelzést tevő intézmény, személy adatait **erre irányuló külön kérelem hiányában is zártan kezeljük.**

A gyermek(ek) neve: .....

Születési helye, dátuma: .....

Anyja neve: .....

Lakcíme/ tartózkodási helye: .....

TAJ szám: .....

Szülő, gondviselő neve, címe, telefonszáma: .....

A jelzés oka, az érzékelt probléma leírása:

✂----------

Zárt adatkezelés kérése, vagy bántalmazás, elhanyagolás esetén - zártan kezelendő adatok:

Mit tett a jelzést küldő a probléma megoldása érdekében?

Milyen megoldást lát szükségesnek a gyermek(ek) számára?

A jelzést küldő neve/megnevezése és elérhetősége:

Dátum:.....

.....

aláírás

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Az óvodai nevelés országos alapprogramja.

2. Az óvodai nevelés programja. Bp. OPI, 1989.

3. Forrai Katalin: Ének az óvodában. Bp. Editio Musica, 1974.

4. Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában. Bp. Zeneműkiadó, 1982.

5. Mérei Ferenc – V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan. Bp. Gondolat, 1978.

6. Gaál Sándorné – Kunos Andrásné: Testnevelési játékok anyaga és tervezése az óvodában. Szolnok, Color Print Nyomda, 1996.

7. Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés – de hogyan? NAT-TAN Sorozat, Bp. OKI 1996.

8. Nagy Jenőné: Zenei nevelés az óvodában. Szolnok, JNSZ Pedagógiai Intézet, 1995.

9. Porkolábné Balogh Katalin: Szempontok az óvodáskorú gyermekek fejlettségének megállapításához. Szolnok, JNSzM, Pedagógiai Intézet, 1983.

10. Pereszlényi Éva – Porkolábné Balogh Katalin: JMK program. Alcius Bt Budapest, 1996.

11. Óvodai nevelés játékokkal, mesével. Eötvös József Könyvkiadó Bp. 1996.

12. Falvay Károly: Ritmikus mozgás, énekes játék. OPI, 1990.

13. Gabnai Katalin: Drámajátékok. Marczibányi Téri Művelődési Központ

14. Lengyel Zsolt: A gyermeknyelv. Bp. 1993.

15. Parais István: Mozdulatiskola. Szombathely, 1994.